

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Ruotsin yrittäjien eläkevakuuttaminen

Tiivistelmä

- Ruotsissa on eriytetty tuloverojärjestelmä: ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloja kiinteällä 30 % verokannalla. Sekä yrittäjien että työntekijöiden lakisääteinen eläke perustuu verotuksen ansiotuloon.
- Osakeyhtiöiden osinkojen verotus ja sille asetetut rajat ovat keskeinen osa verosuunnittelua. Julkisesti noteerattujen yhtiöiden osakkeiden omistajille sovelletaan yleisiä verotussääntöjä.
- Harvainyhtiöiden osakkailla osinkojen ja palkkojen suhdetta ohjaavat niin sanotut 3:12-säännöt. Harvainyhtiöillä tarkoitetaan pienomisteisia listaamattomia osakeyhtiöitä. Osinkoja verotetaan alennetulla 20 prosentin pääomatuloverokannalla rajatuloon (gränsbelopp) asti. Rajatulo voi olla joko kiinteä tai määräytyä suhteessa osakkaan itselleen nostaman palkan tai yrityksen palkkasumman mukaan, jolloin verotuksellisesti edullisen osingonjaon enimmäismäärä kasvaa.
- Osakeyhtiöiden yrittäjät rinnastetaan palkansaajiin, ja heidän eläke- ja sosiaaliturvansa määräytyy verotettavan palkan perusteella. Osinkotuloja ei lasketa sosiaalietuuksien perusteena olevaksi tuloksi.
- Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla (toiminimellä) eläke ja verotus perustuvat yrityksen tulokseen tai voittoon.
- Yrittäjillä on mahdollisuus hyödyntää erilaisia verovähennyksiä/-varauksia, kuten periodiseringsfondia, expansionsfondia ja räntefördelningia, tasataksien tulojaan ja verojaan.
- Verosuunnittelua esiintyy erityisesti työeläkkeen ansiokaton (brytpunkt) yhteydessä. Tämä koskee erityisesti korkeampituloisia osakeyhtiömuotoisia yrittäjiä. Elinkeinonharjoittajilla suhteellisen pienellä joukolla on ylijäämää, joka mahdollistaa verosuunnittelun.
- Sairausvakuutuksessa aloittaville yrittäjille voidaan määrittää korkeampi etuuden perusteena oleva tulo ensimmäisten kolmen vuoden aikana.
- Osakeyhtiöiden määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina, erityisesti osakepääomavaatimusten kevennyksen ja tilintarkastusvelvollisuuden poistamisen myötä. Toiminimien määrä on laskussa.
- Vuonna 2024 uusista yrityksistä 47 % oli osakeyhtiöitä ja 52 % toiminimiyrityksiä. Kauppa- ja kommandiittiyhtiöt muodostavat vain pienen osuuden uusista yrityksistä.
- Yrittäjillä on palkansaajia suurempi riski jäädä matalan eläketurvan varaan.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Sisällys

Ruotsin yrittäjien eläkevakuuttaminen.....	1
Tiivistelmä	1
Johdanto.....	3
Valtion verotuksen alaraja vuonna 2025	3
Työeläkkeen ansiotulorajat vuonna 2025	4
Elinkeinonharjoittajalla yhtiön tulos on eläkepalkan ja eläkemaksun perusta	5
Osakeyhtiössä palkka on eläkepalkan ja eläkemaksun perusta	5
Harvainyhtiössä palkkaa ja osinkoa ohjaavat 3:12-säännöt	6
Osakeyhtiöiden ja elinkeinonharjoittajien yleisyys yritystoiminnassa	7
Yritystoiminnan jakautuminen toimialoittain	9
Osakeyhtiömuotoisten yrittäjien tulonjakauma	10
Osinkotulot kokonaistulon osana	11
Osinkotulot ja holding-yhtiöjärjestelyjen kasvava merkitys	13
Yrittäjien tulojen määrittelyä ohjaavat verosäännöt.....	17
Periodiseringsfond - toimintavaraus.....	17
Expansionsfond - laajennusvaraus.....	18
Räntefördelning - verotuksellinen koronjako	19
Verotuksellisten varausten yleisyys elinkeinonharjoittajilla	20
Yrittäjien eläketurvan taso.....	24
Eläkesäästäminen verottajalle ilmoitettujen verovähennysten perusteella.....	25
Pensionsmyndighetenin arvioita	26
Sairausvakuutuksessa alkavan yrittäjän etuus voi perustua palkansaajan keskipalkkaan	27
Yrittäjän sairausvakuutusmaksu sidottu karenssiajan pituuteen	27
Sairausvakuutuksen perusteena olevan tulon määrittäminen aloittavalle yrittäjälle	28
Lähteet	30

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Johdanto

Muistiossa selvitetään yrittäjien eläkevakuuttamista Ruotsissa. Muistio on osa YEL-selvityshenkilö Jukka Rantalan selvitystyötä.

Raportti pohjautuu seuraavilta haastatelluilta saatuihin tietoihin ja sekä tausta-aineistona käytettyihin lähteisiin.

Haastatellut asiantuntijat ja organisaatiot:

- Pensionsmyndigheten, Eläkevirasto: Hannes Nilsson, Erik Granseth, Stefan Granbom
- Skatteverket, Verovirasto: Nina Karlsson, Marianne Björnberg, Thomas Karlström
- Företagarna, Yrittäjät-keskusjärjestö: Patrick Krassén, Lise-Lotte Argulander
- Småföretagarnas Riksförbund, Pienyrittäjien keskusjärjestö: Caroline Szyber, Sten Lindgren, Mikael Claesson
- Unionen, Toimihenkilöliitto: Per Lund
- Försäkringskassa, Vakuutuskassa: Eva Nilsson
- ISF, Inspektionen för socialförsäkringen, Sosiaalivakuutusjärjestelmän riippumaton tarkastus- ja arviointivirasto: Per Gustafsson

Haastattelujen keskustelurungossa painottuivat seuraavat teemat ja niihin liittyvät kysymykset:

- Miten ansiotulon määrittely eroaa osakeyhtiöiden ja elinkeinonharjoittajien välillä?
- Miten ansiotulon määrittely vaikuttaa yritysmuodon valintaan?
- Kuinka verosäännöt ohjaavat yrittäjien ansiotulojen määrittelyä?
- Holding-yhtiöiden yleisyys ja verotus?
- Miten yrittäjät tasoittavat tulojensa vuosittaista vaihtelua?

Ruotsissa valtion tuloverotuksen alarajaa ja työeläkkeen ansiokattoa kuvataan yleisesti niin sanottuina taitekohtina (brytpunkter), joiden ylittäminen muuttaa järjestelmän logiikkaa ja vaikuttavat työntekoon, yrittämiseen ja tulonmuodostukseen.

Valtion verotuksen alaraja vuonna 2025

Ruotsissa on eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja (förvärvsinkomst) eli palkka- ja yrittäjätuloja sekä tiettyjä ansiosidonnaisia etuustuloja verotetaan progressiivisesti, kun taas pääomatuloihin (kapitalsinkomst) sovelletaan pääsääntöisesti kiinteää 30 prosentin verokantaa.

Valtion tuloveron alarajan ylittämisen jälkeen marginaaliveroaste kasvaa merkittävästi, kun kunnallisveron lisäksi tulee maksettavaksi valtion vero.

Valtion tuloveroa peritään 20 prosenttia (20,6 % juridinen henkilö) siitä verotettavan vuosiansiotulon osasta, joka ylittää 56 970 €¹ (SEK 625 800/v.). Verokynnys on sama kaikille riippumatta iästä.

¹ 1 € = 10,98 SEK

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Veroasteikko oli aiemmin kaksiportainen, mutta vuoden 2020 alusta ylempi 25 prosentin veroluokka poistettiin.²

Valtion tuloveron laskenta perustuu ansiotuloon (förvärvsinkomst), josta on vähennetty perusvähennys (grundavdrag) ja ikäsidonlainen korotettu perusvähennys (förhöjt grundavdrag). Esimerkiksi vuonna 2025 korotettu perusvähennys koskee vuonna 1958 syntyneitä henkilöitä, jotka täyttävät kyseisen verovuoden aikana 67 vuotta.³ Vähennykset korottavat tulorajaa, jonka ylittävistä osasta valtion tuloveroa aletaan periä. Tämän vuoksi eläkeiän saavuttaneella henkilöllä voi olla sekä korkeampi ansiotulo että korkeampi eläketulo kuin nuoremmalla ennen kuin valtion tuloveroa aletaan periä.

Valtion tuloveron raja vuonna 2025 ennen perusvähennysten huomioon ottamista on 58 570 euroa (643 100 SEK) vuodessa tai 4 880 euroa kuukaudessa (SEK 53 592) henkilöillä, jotka ovat verovuonna korkeintaan 66-vuotiaita. Sen sijaan henkilöillä, jotka täyttävät verovuoden aikana 67 vuotta valtionveron raja nousee 66 776 euroon vuodessa (733 200 SEK) tai 5 564 euroon kuukaudessa (SEK 61 100)⁴.

Keskimääräinen vuosipalkka (medellön) oli Ruotsin tilastoviranomaisen (SCB) mukaan noin 45 460 euroa (SEK 499 200), mikä vastaa noin 3 790 euroa (SEK 41 600/kk) kuukaudessa vuonna 2024 (SCB 2025)⁵. Keskimääräinen palkka jää siten valtionveron alarajan alapuolelle.

Työeläkkeen ansiotulorajat vuonna 2025

Työeläkkeen ansiokatto on puolestaan raja, jonka jälkeen maksettavat eläkemaksut eivät enää tuo lisähyötyä eläkkeen muodossa, kun yrittäjiltä (ja työnantajilta) perittävät eläkemaksut siirtyvät valtiolle verotuloina.

Työeläkkeen ansiokatto on 4 936 euroa kuukaudessa (SEK 54 204) ja 59 239 euroa vuodessa (SEK 650 442). Työeläkettä ei tämän ylittävältä osalta kerry, mutta työnantajamaksua peritään ja se siirtyy osaksi valtion budjettia.

Vanhuuseläkemaksun työnantajaosuus (10,21 %) on osa yrittäjän sosiaalivakuutusmaksua (28,97 %). Lisäksi yrittäjä maksaa palkansaajan eläkemaksua vastaavan osuuden (7 %) osana veroprosenttia.⁶

Yrittäjiin sovelletaan samaa työeläkevakuutuksen alatulorajaa kuin palkansaajiin. Työeläkevakuutuksen alatuloraja on noin 190 € kuukaudessa (SEK 24 873) ja 2 265 € vuodessa. Työeläkettä kertyy ensimmäisestä kruunusta alkaen, kun tulot ylittävät alatulorajan. Suomessa YEL-vakuutuksen alaraja on 9208,43 euroa vuodessa vuonna 2025.

² Suomessa valtion tuloveroa peritään progressiivisen tuloveroasteikon mukaan, kun ansiotulo ylittää 21 200 euroa vuonna 2025.

³ Vuosina 1958–1959 syntyneillä takuu- ja tavoite-eläkeikä (riktålder) on 66 vuotta ja korotettua perusvähennystä sovelletaan sen vuoden alusta, kun henkilö täyttää 67 vuotta. Takuu- ja tavoite-eläkeikä nousee 1960 syntyneillä 67 vuoteen vuonna 2027 ja korotetun perusvähennyksen saa vuonna 2028.

⁴ SEK 643 100 = 625 800 + 17 300; SEK 733 200 = 625 800 + 107 400.

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/medelloner-i-sverige>

⁶ Allmän pensionsavgift. Skatteverket. <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2017.7/1348.html>

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Elinkeinonharjoittajalla yhtiön tulos on eläkepalkan ja eläkemaksun perusta

Eläkemaksun ja eläkepalkan perusteena on yhtiön tulos (voitto) tai ylijäämä, mikäli kyseessä on jokin seuraavista yleisimmistä yritysmuodoista:

- Yksityinen elinkeinonharjoittaja (enskild näringsverksamhet)
- Kommandiittiyhtiö (kommanditbolag)
- Avoin yhtiö (handelsbolag),

Taulukossa 1 on esimerkki elinkeinonharjoittajan työtulon määräytymisestä. Ennakonpidätyksessä arvioidusta tuloksesta (vinst) tehdään 25 prosentin suuruinen vähennys (schablonavdrag) yrittäjän sosiaaliturvamaksua (egenavgift) varten. Näin saadusta nettotuloksesta (överskott) vähennetään vielä tulojen mukaan määräytyvä perusvähennys (grundavdrag). Yrittäjän lakisääteinen sosiaaliturvamaksu (sekä mm. eläke- ja sairausetuudet) määräytyy nettotuloksen perusteella ja maksu tilitetään tasaerinä verottajalle. Yrittäjältä perittävä kunnallisvero ja mahdollinen valtionvero lasketaan perusvähennyksen jälkeisestä tuloksesta (ansiotulosta, förvärvsinkomst). Lopullisen verotuksen valmistuttua ennakonpidätyksen ja toteutuneiden maksujen välinen erotus lisätään tulokseen seuraavan vuoden ennakkoilmoitusta varten.

Taulukko 1. Esimerkki elinkeinonharjoittajan ansiotulon määrittämisestä

Tulot sekä niistä perittävät maksut ja verot	SEK
Tulot (intäkter)	400 000
Kulut (kostnader)	-150 000
Yrityksen tulos (vinst)	250 000
Vähennys sosiaalivakuutusmaksusta (25 %) (schablonavdrag)	-62 500
Nettotulos (överskott/underskott)	187 500
Perusvähennys (grundavdrag)	-29 700
Verotettava ansiotulo (förvärvsinkomst)	157 800
Verot ja maksut	
Sosiaalivakuutusmaksu (egenavgift 28,97 %) nettotuloksesta	54 319
Kunnallisvero (keskimäärin 32 %) ansiotulosta	50 496
Valtion tuloveron (20 %) alaraja 625 800: ei ylity	0 %

Osakeyhtiössä palkka on eläkepalkan ja eläkemaksun perusta

Mikäli yhtiömuotona on osakeyhtiö (Aktiebolag ja Fåmansföretag) on eläkemaksun ja eläkepalkan perusteena verotettava palkkatulo samoin kuin palkansaajilla. Merkittävä osa Ruotsin osakeyhtiöistä on harvainyhtiöitä (fåmansföretag). Samoin itsensä työllistäjistä (egenanställda), jotka työskentelevät ilman, että perustavat omaa yritystä, maksetaan työnantajamaksut ja palkansaajan eläkemaksu kuten palkansaajasta⁷.

⁷ [Pension för dig som är egenanställd | Pensionsmyndigheten](#)

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Harvainyhtiössä palkkaa ja osinkoa ohjaavat 3:12-säännöt

Osakeyhtiöissä verosuunnittelun kannalta keskeinen sääntelykokonaisuus on harvainyhtiöitä koskeva sääntely, joka vaikuttaa siihen, miten palkkaa ja osinkoja voidaan optimoida verotuksellisesti. Harvainyhtiöstä saatu osinkotulo voidaan tietyin edellytyksin verottaa osittain ansiotulona. Osinkotuloja ei kuitenkaan lasketa sosiaalietuuksiin oikeuttaviksi tuloiksi. Sääntelyn tarkoituksena on rajoittaa osaomistajien ansiotulojen muuntamista matalammin verotetuksi pääomatuloksi. Sääntöjä kutsutaan edelleen usein 3:12-säännöiksi alkuperäisen valtion tuloverolain (1947:576) 3 pykälän 12 momentin mukaan. Kyseistä sääntöä on muutettu useaan otteeseen ja parhaillaan on valmisteilla muutoksia, joiden on tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta (Regeringen 2024). Sääntelystä käytetään myös nimitystä yrittäjävero (entreprenörsskatt).

Osittaisen ansiotuloverotuksen piiriin kuuluu harvainyhtiön osakas, joka itse tai jonka läheinen, on verovuoden tai jonkin viiden edeltävän verovuoden aikana toiminut merkittävässä määrin yhtiössä. Pääsääntöisesti harvainyhtiöitä ovat yhtiöt, joiden äänivallan enemmistön tuottavat osakkeet omistaa enintään neljä osakasta. Julkisesti noteerattu yhtiö ei kuitenkaan voi olla harvainyhtiö. Harvainyhtiön osakkaalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka suoraan tai epäsuorasti omistaa osakkeita yhtiössä. Omistajaa ja hänen läheisiään voidaan pitää yhtenä osakkaana.

Vuosittain vahvistetaan osingonjakovara (utdelningsutrymme) eli määrä, jonka voi nostaa matalammin verotettuna pääomatulona. Tämä juontaa juurensa verouudistukseen vuodelta 1991, jolloin Ruotsissa otettiin käyttöön eriytetty vero palkka- ja pääomatuloille.

Företagarna-järjestöä edustavan asiantuntijan mukaan näitä sääntöjä pidettiin yrittäjien näkökulmasta rajoittavina, koska he halusivat hallita oman yrityksensä pääomaa. Vuonna 2006 tehtiin uudistus, jossa pääomatuloveroa laskettiin 30 prosentista 20 prosenttiin niin sanotuista kvalifioiduista osuuksista eli osakkaan aktiivisesti omistamista ja yritystoimintaan liittyvistä osakkeista. Siitä lähtien osingonjakovara on laskettu niin sanotun rajamäärän (gränsbelopp) perusteella, jonka puitteissa osinkoja voidaan verottaa muuta verotusta alhaisemmalla verokannalla (20 %).

Rajamäärän ylittävältä osalta osingoista peritään veroa progressiivisen ansiotuloverotuksen mukaan, jolloin veroprosentti voi vaihdella noin 32–57 % välillä riippuen siitä, kuinka paljon on saanut palkkaa vuoden aikana ja missä on kirjoilla. Ansiotuloveroa peritään määrättyyn ylärajaan asti (n. 670 000 euroa v. 2025; $90 \times \text{tuloperusmäärä IBB}^8 = \text{SEK } 7\,254\,000$), jonka jälkeen osinkoja verotetaan 30 % pääomatuloverokannan mukaan.

Rajamäärä voidaan laskea osakaskohtaisesti kahdella eri tavalla ja osakas voi valita näistä itselleen edullisemman tavan. Pääsääntö tarjoaa usein korkeamman osingonjakovaran kuin kaavamainen laskenta, mutta se edellyttää monimutkaisempia laskelmia ja palkka- ja omistusehtojen täyttymistä. Vaihtoehtoisesti on käytettävissä kiinteä tuloraja, mikäli palkan määrälle asetettu vähimmäisehto ei täyty.

⁸ IBB (inkomstbasbelopp, SEK 80 600 v. 2025) on tuloindeksin vuosittaisen muutoksen perusteella määritettävä tuloperusmäärä, jota käytetään muun muassa eläke- ja sosiaalietuuksien sekä enimmäistulorajojen indeksitarkistuksissa. PBB (prisbasbelopp) puolestaan perustuu kuluttajahintaindeksiin muutokseen ja sitä käytetään etuuksien vähimmäistasojen, verovähennysten ja erilaisten korvausten laskentaperusteena.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

1. **Pääsääntö (huvudregeln):** rajamäärä määräytyy yksilöllisesti perustuen yrityksen palkkasummaan ja/tai osakkeiden hankintakustannukseen. Palkkapohjaisen osuuden hyödyntäminen edellyttää vähintään 4 %:n omistusosuutta yhtiöstä. Lisäksi omistajan (tai läheisen) on nostettava palkkaa vuodessa vähintään joko 44 000 € (6 IBB: SEK 483 600) + 5 % yhtiön maksetuista palkkoista tai vaihtoehtoisesti vähintään 70 500 € (9,6 IBB: SEK 773 760). Palkkapohjainen osuus saa olla enintään 50 % yrityksen edellisen vuoden palkkasummasta.

Kaavamaisella tavalla lasketun pääomatuoton rajamäärä vuonna 2025 on yhtiökohtaisesti n. 19 100 € (SEK 209 550) vuonna 2025.

2. **Kaavamainen sääntö (förenklingsregeln):** kiinteä määrä (**schablonbelopp**), joka on SEK 209 550 (n. 19 100 €) vuonna 2025. Tämä määräytyy seuraavasti: $2,75 \times$ edellisen vuoden tuloperusmäärä (inkomstbasbeloppet, IBB). Kiinteä määrä jaetaan omistusosuuksien mukaan.

Mikäli pääomatuloja nostetaan vähemmän kuin raja sallii, käyttämätön osingonjakovara otetaan huomioon seuraavien vuosien pääomatulo-osuutta laskettaessa riippumatta siitä kumpaa sääntöä käyttää. Lisäksi maksetaan vuosittain indeksikorotus, joka vuonna 2025 on 4,96 % (5,62 % v. 2024).

Vuoden 2014 muutosten jälkeen alle 4 % omistusosuudella ei voi käyttää palkkaan perustuvaa gränsbeloppia. Tämä on johtanut siihen, että monet ovat perustaneet täysin omistettuja holdingyhtiöitä ja hyödyntäneet förenklingsregelinä näissä yhtiöissä.

Ruotsissa on käynnissä uudistus, joka saattaa muuttaa 3:12-sääntöjä. Keväällä 2024 tulleen ehdotuksen tavoitteena on helpottaa yrittäjyyttä ja omistajanvaihdoksia sekä kannustaa yritysten kasvuun. Jos uudet säännöt astuvat voimaan 1.1.2026, suurin muutos olisi förenklingsregelin ja huvudregelin yhdistäminen yhdeksi sääntömalliksi. Perusrajamäärä nousisi 2,75:stä 4 IBB:hen ja 4 %:n omistusvaatimus poistuisi. Vuoden 2025 vähimmäispalkan määrällä ei olisi enää merkitystä pääsäännön (huvudregeln) laskennassa, koska uusi ehdotus ei sisällä kyseistä vaatimusta. Toisaalta on tarpeen laskea uudelleen nykyiseen sääntelykehykseen sisältyvä uusi yhtenäinen enimmäismäärä eli "katto" – suurin mahdollinen palkkaan perustuva osinko-osuus voi olla enintään 50 kertaa osakkaan tai läheisen vuoden 2025 palkka. Myös lähipiirin määritelmää rajattaisiin (sisarukset rajattaisiin ulos).

Osakeyhtiöiden ja elinkeinonharjoittajien yleisyys yritystoiminnassa

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana (toiminimenä) toimiminen eli toiminimen perustaminen on byrokraltaan helpoin vaihtoehto yritystoiminnalle. Toiminimen perustamiseen ei Ruotsissa lain mukaan vaadita pääomaa.

Osakeyhtiön perustaminen edellyttää nykyään vähintään 25 000 kruunun osakepääomaa. Vaadittavan pääoman määrää on alennettu merkittävästi. Vuonna 2010 osakeyhtiön perustamiseen vaadittavaa osakepääoman vähimmäismäärää alennettiin 50 000 kruunuun ja edelleen nykytasolle vuonna 2020⁹.

⁹ Suomessa vuoden 2019 lakimuutoksen jälkeen yksityiseltä osakeyhtiöltä ei enää vaadita vähimmäisosakepääomaa, kun taas julkiselta osakeyhtiöltä (Oyj) vaaditaan vähintään 80 000 euron osakepääoma. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/1141#chp_2_sec_1_heading

SU/Mika Vidlund

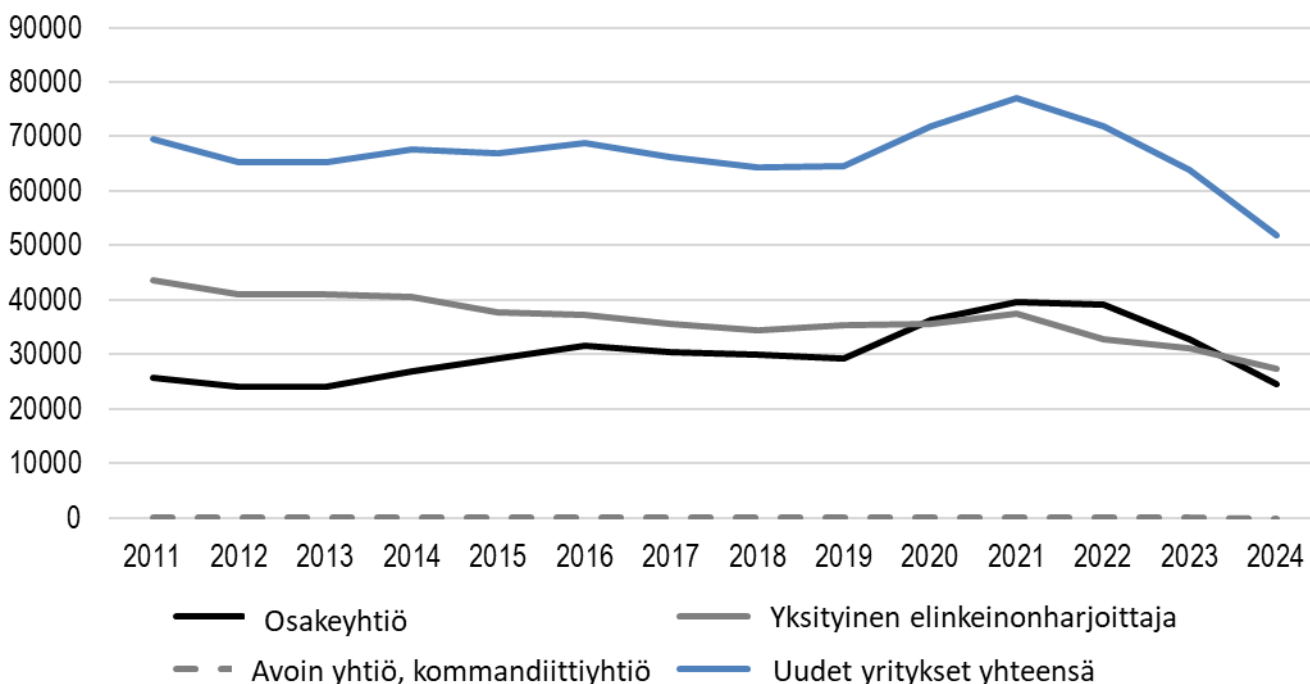
15.10.2025

Lisäksi kun samassa yhteydessä tilintarkastusvelvollisuus poistettiin arviolta 70 prosentilta kaikista osakeyhtiöistä, lähti osakeyhtiöiden kasvu kunnolla käyntiin. Toisaalta tämä näkyy tilastoissa elinkeinonharjoittajien määrän laskuna.

Verottajan mukaan aiemmin oli tavallisempaa aloittaa liiketoiminta toiminimellä ja siirtyä osakeyhtiöön vasta menestyksen myötä. Nykyään on sen sijaan suunnilleen yhtä yleistä perustaa yritys suoraan osakeyhtiöksi kuin toiminimeksi. Tämä on tapahtunut vähitellen ajan myötä. Vuonna 2006 tapahtui merkittävä muutos, kun osakeyhtiöissä laajennettiin mahdollisuuksia osinkojen matalaan verotukseen muuttamalla edellä kuvatun harvainyhtiöiden osingonjakovaran laskentaa. Tämä johti moniin yhtiöittämissiin, etenkin kannattavien toiminimien ja avoimien yhtiöiden kohdalla, sillä verosäännökset alkoivat suosia osakeyhtiömuotoa. Esimerkiksi Edmark ja Gordon (2013) osoittavat, että yksityisten elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden muuttaminen osakeyhtiöiksi lisääntyi vuoden 2006 harvainyhtiösääntöjen uudistuksen jälkeen, ja erityisesti korkeampituloisten henkilöiden keskuudessa.

Vuonna 2024 uusia yrityksiä perustettiin noin 52 000. Valtaosa kaikista uusista yrityksistä on joko osakeyhtiöitä (aktiebolag) tai yksityisiä elinkeinonharjoittajia eli toiminimiyrityksiä (enskild näringsidkare). Uusista vuonna 2024 yritystoiminnan aloittaneista oli osakeyhtiömuotoisia 47 prosenttia ja elinkeinonharjoittajia 52 prosenttia.¹⁰ Nämä ovat selvästi kaksi suosituinta yhtiömuotoa. Henkilöyhtiöiden osuus kaikista aloittavista yrityksistä on ollut prosentin luokkaa. Henkilöyhtiöitä ovat handelsbolag eli avoin yhtiö ja kommanditbolag eli kommandiittiyhtiö. (ks. kuvio 1.) Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan 44 prosenttia kaikista yrityksistä on osakeyhtiömuotoisia ja 36 prosenttia elinkeinonharjoittajia (SCB 2025).

Kuvio 1. Yritystoiminnan aloittaneiden lukumäärät vuosina 2011–2024

Lähde: SCB 2025; Skatteverket

¹⁰ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Foretagande/Entreprenorskap/Nystartade-foretag-och-foretagsform/>

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

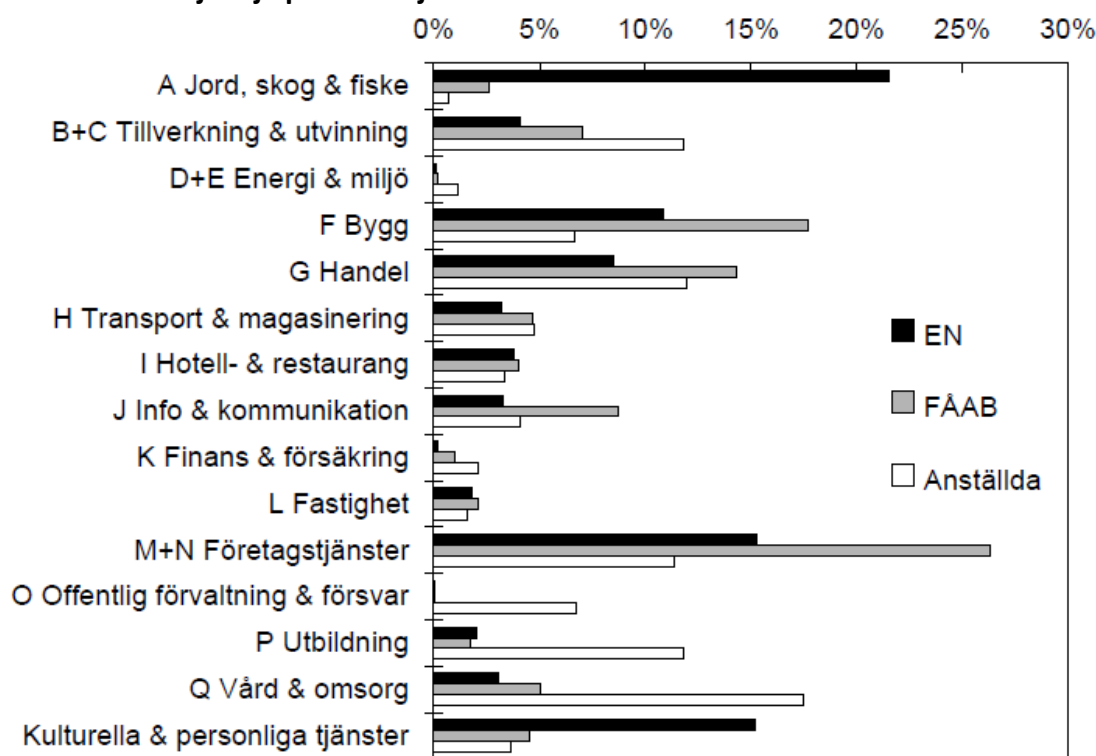
Yritystoiminnan jakautuminen toimialoittain

Verottajan esittämä tilasto, vaikkakin vuodelta 2018, antaa kuvan toimialajakaumasta palkansaajien, osakkaiden (FÅAB, fåmansföretag) ja yksityisten elinkeinonharjoittajien (EN) keskuudessa (kuvio 2). Kaikki toimialat on laskettu siten, että ne muodostavat 100 prosenttia kunkin yritysmuodon osalta. Eroavaisuudet toimialajakaumassa eri yrittäjätyyppien ja palkansaajien välillä osoittavat ryhmien yli- tai ali-edustusta kullakin toimialalla.

Kuvio 2 osoittaa, että maa- ja metsätalous on selvästi yleisempää yksityisten elinkeinonharjoittajien keskuudessa kuin työvoimassa yleisesti, ja myös verrattuna fåmansföretag-osakkaisiin. Myös kulttuuri- ja henkilökohtaisissa palveluissa yksityiset elinkeinonharjoittajat ovat yliedustettuja. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi urheilijat, taiteilijat, kirjailijat ja muut kulttuurialan ammattilaiset – mutta myös kamppajat muodostavat suuren ryhmän.

Rakennusallalla, informaatiossa ja viestinnässä sekä liike-elämän palveluissa yrittäjyys on suhteellisesti yleisempää kuin palkkatyö, mutta näillä aloilla toimintaa harjoitetaan useammin osakeyhtiön muodossa kuin toiminimenä.

Kuvio 2. Yrittäjien ja palkansaajien osuus toimialoittain vuonna 2018

Selitteet: EN= yksityinen elinkeinonharjoittaja; FÅAB= harvainyhtiö; Anställda= palkansaaja

Lähde: Regeringen 2020; Skatteverket.

Karkeasti noin puolet yksityisistä elinkeinonharjoittajista perustaa toimintansa maa- tai metsätalouteen ja kiinteistöomistukseen. Näiden toiminnan yhtiöittäminen ei ole yksinkertaista. Toinen puoli koostuu lähinnä erilaisista palvelualoista, kuten taksi-, hiustenhoito-, rakennus- ja kaupan aloista, jotka voivat helpommin vaihtaa yritysmuotoa.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Osakeyhtiömuotoisten yrittäjien tulonjakauma

Verottajan mukaan osakeyhtiömuotoiset yrittäjät ovat keskimäärin vanhempia kuin palkansaajat. Heillä on usein korkeampi koulutustaso, ja he toimivat usein ammateissa, jotka vaativat enemmän osaamista, kuten asianajajat, tilintarkastajat, hammaslääkärit, lääkärit ja vastaavat. Erityisesti korkea koulutustaso korostuu. Tulot ovat keskimäärin korkeammat kuin väestöllä yleisesti. Kyseessä on siis erilainen ryhmä verrattuna yksityisiin elinkeinonharjoittajiin tai palkansaajiin.

Vuonna 2021 oli noin 400 000 suoraan omistettua osakeyhtiötä, joista useimmat ovat harvainyhtiöitä (fåmansföretag). Kun mukaan lasketaan tytäryhtiöt ja muut, niissä oli yhteensä noin 1,6 miljoonaa työntekijää. Nämä yritykset edustavat noin 37–40 % yksityisomisteisten osakeyhtiöiden yksityisen sektorin liikevaihdosta ja noin puolta henkilöstökustannuksista, eli kyseessä on merkittävä yritysryhmä ja omistajajoukko.

Harvainyhtiöiden määrä ja osakeyhtiöomistajien määrä kasvaa nopeasti, erityisesti sellaisten yritysten kohdalla, jonka omistaja omistaa kokonaan. Tämä kehitys liittyy todennäköisesti osin holdingyhtiöiden yleistymiseen, mutta myös siihen, että yhä useampi perustaa osakeyhtiön itselleen sen sijaan, että olisi palkkatyössä. Esimerkiksi lääkärit siirtyvät yhä useammin harjoittamaan omaa vastaanottoaan yhtiömuotoisena.

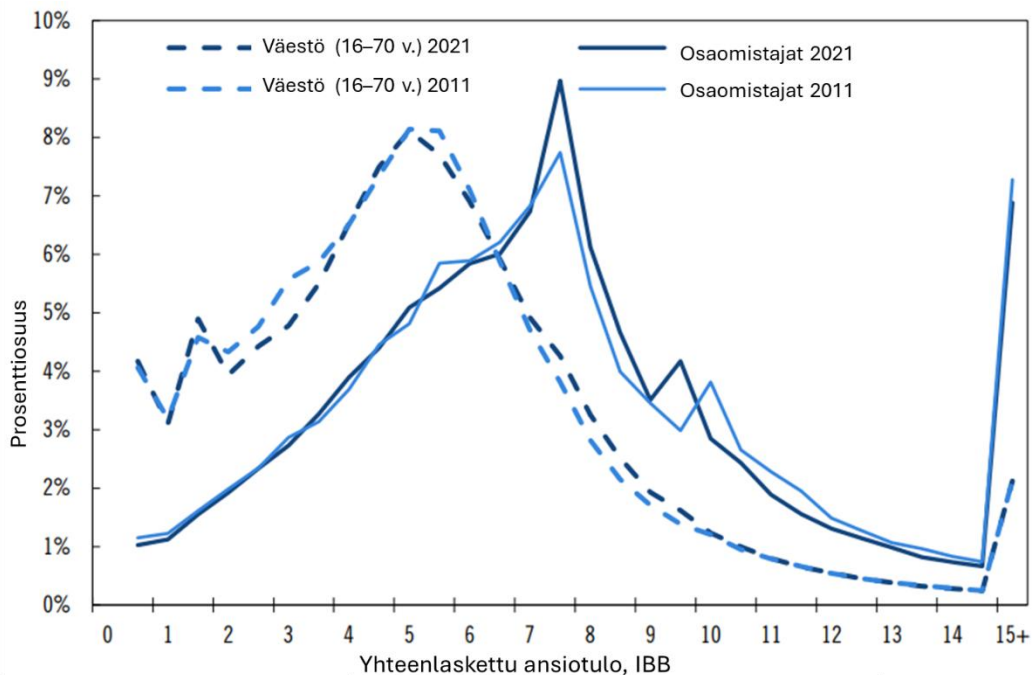
Kuviossa 3 näkyy katkoviivalla kuvattuna työikäisen väestön (16–70-vuotiaiden) ansiotulojakauma ja yhtenäisellä viivalla harvainyhtiöiden omistajien (delägare) ansiotulojakauma (förfärsinkomst). Näiden osakeomistajien jakauma painottuu selvästi oikealle, mikä viittaa, korkeampiin keskimääräisiin ansiotuloihin väestöön verrattuna. Veroviraston mukaan yksityisillä elinkeinonharjoittajilla jakauma olisi suunnilleen sama kuin väestöllä eli huomattavasti matalampi kuin osakeyhtiöiden omistajilla.

Harvainyhtiöiden ansiotulojen jakauma ei ole muuttunut merkittävästi vuosien 2011 ja 2021 välillä, lukuun ottamatta palkkavaatimusrajan muutoksesta johtuvia vaikutuksia. Myös muun väestön osalta tuloluokittaiset osuudet ovat pysyneet pääosin ennallaan.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 3. Harvainyhtiöiden omistajien ja työikäisen väestön (16–70-vuotiaiden) ansiotulojen jakaumat vuosina 2011 ja 2021.

Lähde: Regeringen 2024; Skatteverket

Ansiotulojakaumassa näkyy osaomistajien selvä huippu 8,07 tuloperusmäärän (IBB) kohdalla, joka vastaa eläkkeen perusteena olevan tulon ylärajaa. Sen sijaan koko väestössä ei ole vastaavaa keskittymistä tämän tulotason ympärillä. Verottajan mukaan tämä johtuu siitä, että työntekijöillä on vähemmän mahdollisuuksia vaikuttaa palkkatasoonsa verrattuna osaomistajiin.

Kuva näyttää myös toisen osaomistajien keskittymän, joilla on tulot lähempänä korkeimman palkkavaatimusrajan tasoa (gränsbelopp): 10 IBB vuonna 2011 ja 9,6 IBB vuonna 2021. Tämä palkkavaatimus on muuttunut vuosien 2011 ja 2021 välillä ja viittaa siihen, että osa osakkaista reagoi verosääntöihin ja kannustimiin nostaa ja sopeuttaa palkkaansa palkkavaatimusrajan mukaisesti saadakseen optimoitua palkka- ja osinkoverotuksensa.

Lisäksi jakauman oikeassa ääripäässä on myös hyvin pieni joukko erittäin korkeatuloisia (15 IBB+) henkilöitä. Näiden osakkaiden osuus on merkittävästi suurempi kuin koko väestössä, eikä tämä ryhmä ole sopeuttanut tulojaan em. rajoihin.

Käytännössä kuitenkin ratkaiseva tekijänä on eläkkeen perusteena olevan tulon enimmäismäärä. Tavoitteena nostaa palkkaa eläkkeen perusteena olevan tulon enimmäismäärään asti, ja sen jälkeen nostetaan mieluummin osinkoa, mikäli mahdollista.

Osinkotulot kokonaistulon osana

Kuvio 4 osoittaa millä tulotasoilla harvainyhtiöiden osaomistajat alkavat nostaa osinkoa ja kuinka paljon osinkojen merkitys kasvaa osana kokonaistuloja. Tulojakauma on sama kuin kuviossa 3. Ylempi viiva kuvaa niiden osaomistajien osuutta, jotka nostavat osinkoa palkkavaatimusrajan (gränsbeloppin) puitteissa. Noin 20 prosenttia niistä, joiden yhteenlaskettu ansiotulo oli alle 8 IBB, nosti osinkoa vuonna

SU/Mika Vidlund

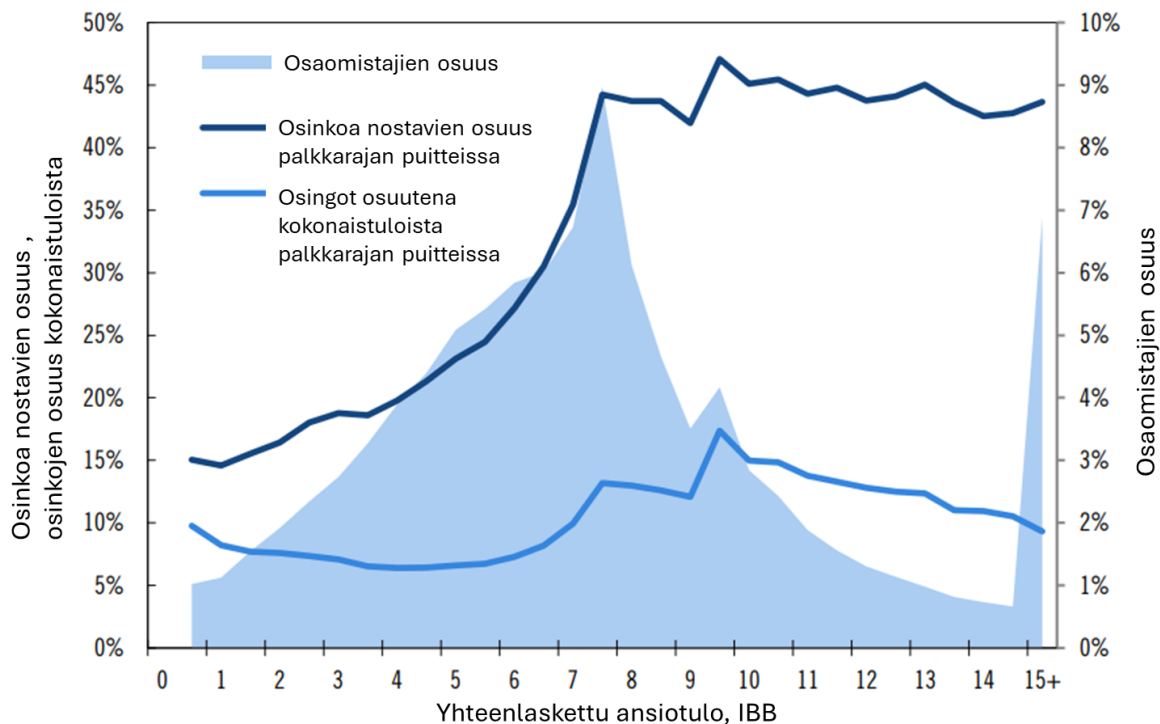
15.10.2025

2021. Kun taas 8 IBB:n ylittäneissä tuloryhmissä vastaava osuus oli lähes 50 prosenttia. Tällä tulotasolla marginaaliverot kasvavat merkittäviksi: sosiaalimaksut eivät enää kerrytä sosiaalietuuksia ja valtion tulovero alkaa vaikuttaa. Tämä viittaa siihen, että osakkaat reagoivat verojärjestelmän kannustimiin ja mukauttavat palkkatasoaan ja osinkoa sen mukaisesti.

Alempi viiva kuvaa osinkojen osuutta kokonaistuloista (sis. osinko- ja palkkatulot) eri tulotasolla. Osinkojen merkitys kokonaistuloista kasvaa selvästi tulojen kasvaessa. Osingot muodostavat noin 13 prosenttia kokonaistuloista osaomistajilla, joiden yhteenlasketut ansiotulot ovat noin 8 IBB, ja noin 17 prosenttia niillä, joiden ansiotulot olivat noin 9,6 IBB.

Verottajan asiantuntijan mukaan ne henkilöt, jotka maksimoivat tai nostavat palkkaa juuri palkkavaatimusrajan (gränsbelopp) tasolle, muodostavat erityisen ryhmän. Heillä on tyypillisesti korkeammat tulot ja suurempi osuus heidän tuloistaan koostuu osingoista. Tämä ryhmä koostuu usein henkilöistä, joilla on paljon työntekijöitä yrityksessään. Kyseessä ovat huomattavasti suuremmat yritykset kuin ne, joissa on vain yksi omistaja ja joissa pyritään pysymään eläkkeen perusteena olevan tulon ylärajan tasolla.

Kuvio 4. Harvainyhtiöiden omistajien ja osinkotulojen osuus yhteenlasketun ansio- ja osinkotulotason mukaan vuonna 2021 (IBB=tuloperusmäärä)

IBB (inkomstbasbelopp, SEK 68 200 v. 2021) on tuloindeksin vuosittaisen muutoksen perusteella määritettävä tuloperusmäärä, jota käytetään muun muassa eläke- ja sosiaalietuuksien sekä enimmäistulorajojen indeksitarkistuksissa.

Lähde: Skatteverket

Seuraavassa havainnollistetaan verosuunnittelua, joka osoittaa, että osinkojen määrää optimoidaan niin, että ne pysyvät mahdollisimman edullisen verotuksen piirissä (kuvio 5). Osakkailla on käytössään edellä mainittu ns. rajamäärä (gränsbelopp), joka määrittää, kuinka paljon osinkoa voi jakaa alennettuun pääomatuloverokantaan ennen kuin ylittävä osa verotetaan ansiotulona. Kuvion jakaumasta näkyy kuinka suuren osan tästä rajamäärästä harvainyhtiöiden osakkaat yleensä todellisuudessa hyödyntävät.

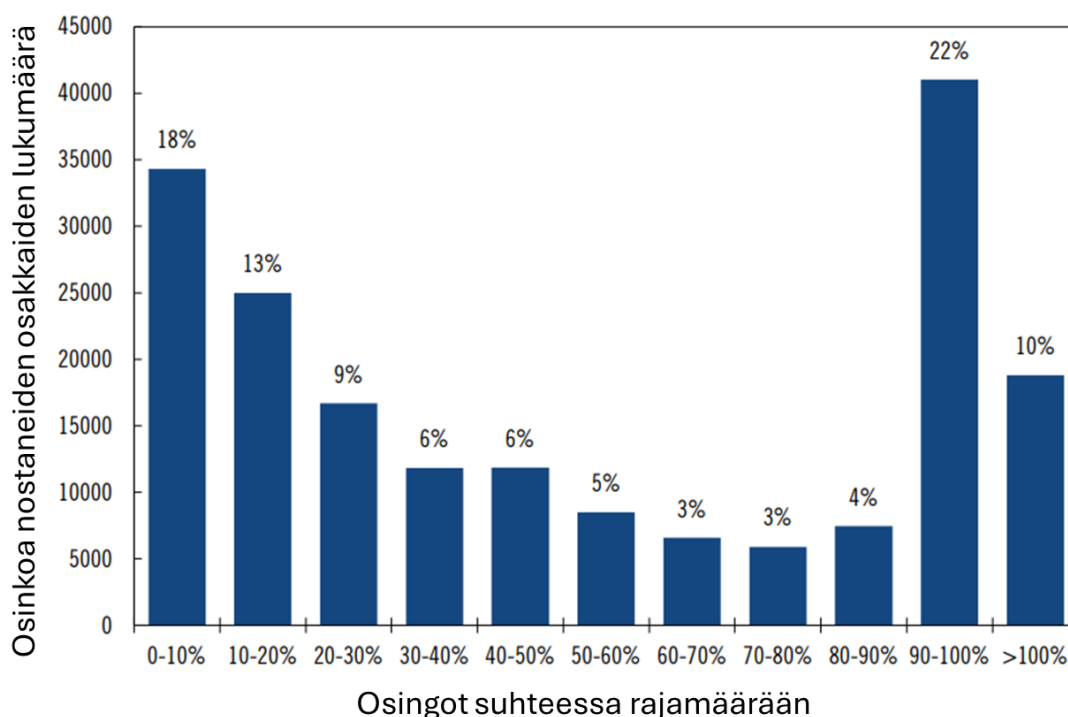
SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Suurin osa osaomistajista nostaa vain rajallisen määrän osinkoa suhteessa rajamäärään ja tyypillisesti osingon osuus jää alle 50 prosentin tasolle. Toisaalta merkittävä osa maksaa osinkoa lähes täyden rajamäärän verran: yleisempää on, että osinko kattaa 90–100 prosenttia rajamäärästä kuin että se ylittäisi sen. Tämä viittaa siihen, että ne osakkaat, joilla on siihen taloudelliset edellytykset, optimoivat osingon määrän pysymään rajamäärän salliman enimmäismäärän sisällä. He eivät siis maksimoi osinkojen absoluuttista määrää, vaan pyrkivät maksimoimaan niiden verotuksellisen edullisuuden.

Osaomistajat, jotka ylittävät rajamäärän hyväksyvät korkeamman ansiotuloverotuksen tavoitellessaan suurempaa pääomatulojen virtaa ja kokonaistulojen optimointia. Erityisesti riskisijoittajilla on taipumus nostaa huomattavan suuria osinkoja ja optimoida ne verotuksellisesti. Tämä pieni, mutta taloudellisesti merkittävä ryhmä herättää paljon kysymyksiä verosuunnittelun näkökulmasta. Vaikka kannustimena on pysyä rajamäärän sisällä, voi vaihtoehtoisesti nostaa niin paljon osinkoa kerralla, että voi hyödyntää rajamäärän enimmäistasoa koskevaa kattosääntöä (takregeln). Katon ylittävältä osalta osinkoja verotetaan pääomatulona (30 %), mikä voi johtaa kokonaisverorasituksen kannalta edelleen kohtuulliseen lopputulokseen.

Kuvio 5. Osinkotulot suhteessa rajamäärään (gränsbelopp) vuonna 2021.

Lähde: Regeringen 2024; Skatteverket

Osinkotulot ja holding-yhtiöjärjestelyjen kasvava merkitys

Seuraavassa on verottajan arvio holdingyhtiöiden määrästä Ruotsissa, joka perustuu toimialaluokitusjärjestelmään (SNI-koodi) sekä osinkotulojen perusteella tehtyihin rajauksiin (taulukko 2). Arvion mukaan

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

holdingyhtiöiden määrä on kasvanut merkittävästi vuosien 2011 ja 2021 välillä, paikoin jopa kolminkertaistunut.

Verottajan asiantuntijan mukaan arvio kuitenkin aliarvioi todellista lukumäärää ja lukuihin tulee suhtautua varauksella. Tilastointi holdingyhtiöistä on puutteellista erityisesti silloin, kun yrityksellä ei ole työntekijöitä eikä liikevaihtoa. Juuri näissä kriteereissä oletettavasti sijaitsee merkittävä osa holdingyhtiöistä. Konsernirekisteri on olemassa, mutta se ei kata pieniä yrityksiä eikä alle 50 prosentin omistussuoksia.

Taulukon taustalla olleessa selvityksessä (Regeringen 2024) on pyritty arvioimaan holdingyhtiöiden määrää kolmella eri lähestymistavalla:

- SNI-luokituksen perusteella (holdingyhtiöiden toimialakoodi),
- sen perusteella, että yritys saa osinkoja elinkeinotoimintaan liittyvistä omistuksista,
- sen perusteella, että yritys saa tällaisia osinkoja, mutta sillä ei ole liikevaihtoa.

Vaikka täsmällistä lukumäärää ei voida osoittaa, on selvää, että holdingyhtiöiden määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen melko voimakkaasti. Pienissä osakeyhtiöissä kasvu on suurinta niiden joukossa, joissa yksi henkilö omistaa yksin 100 prosenttia pääomasta yhdessä yrityksessä, ja omistaa mahdollisesti myös rinnakkaisia yrityksiä konsernirakenteessa. Tällöin on perusteltua olettaa, että kyseessä on holdingyhtiö, vaikka sitä ei voida tilastoista suoraan havaita.

Taulukko 2. Holding-yhtiöiden lukumäärä eri kriteereillä 2011–2021

Vuosi	SNI-koodi, holdingyhtiöt - Harvainyhtiö	SNI-koodi, holdingyhtiöt - Muut Oy:t	Osingot elinkeinotoimintaan liittyvistä omistuksista	Osingot elinkeinotoimintaan liittyvistä omistuksista	Osingot elinkeinotoimintaan liittyvistä omistuksista, ei liikevaihtoa	Osingot elinkeinotoimintaan liittyvistä omistuksista, ei liikevaihtoa
			- Harvainyhtiö	- Muut Oy:t	-Harvainyhtiö	- Muut Oy:t
2011	2 248	1 019	13 869	3 668	7 067	1 927
2012	2 469	1 031	15 129	3 872	7 949	2 003
2013	3 127	1 160	16 089	3 839	8 563	2 078
2014	3 593	1 241	17 831	4 179	9 761	2 372
2015	4 936	2 431	21 018	4 791	11 687	2 798
2016	4 917	2 114	23 411	5 096	13 206	3 034
2017	5 338	2 285	25 808	5 564	14 511	3 435
2018	5 591	2 314	28 293	5 784	16 310	3 574
2019	5 790	2 464	29 243	5 885	17 091	3 701
2020	6 888	3 017	26 727	6 391	16 202	4 014
2021	6 886	2 985	31 824	6 779	19 419	4 425
Erotus 2011–2021	206 %	193 %	129 %	85 %	175 %	130 %

Lähde: Regeringen 2024; Skatteverket

Verotukseen vuonna 2014 tehtyt muutokset vähensivät merkittävästi osinkojen nostomahdollisuuksia pienillä (alle 4 %:n) omistussuoksilla. Tämä johti holdingyhtiöiden perustamiseen ja osinkojen säästämiseen niihin edullisemman verokohtelun saavuttamiseksi.

SU/Mika Vidlund

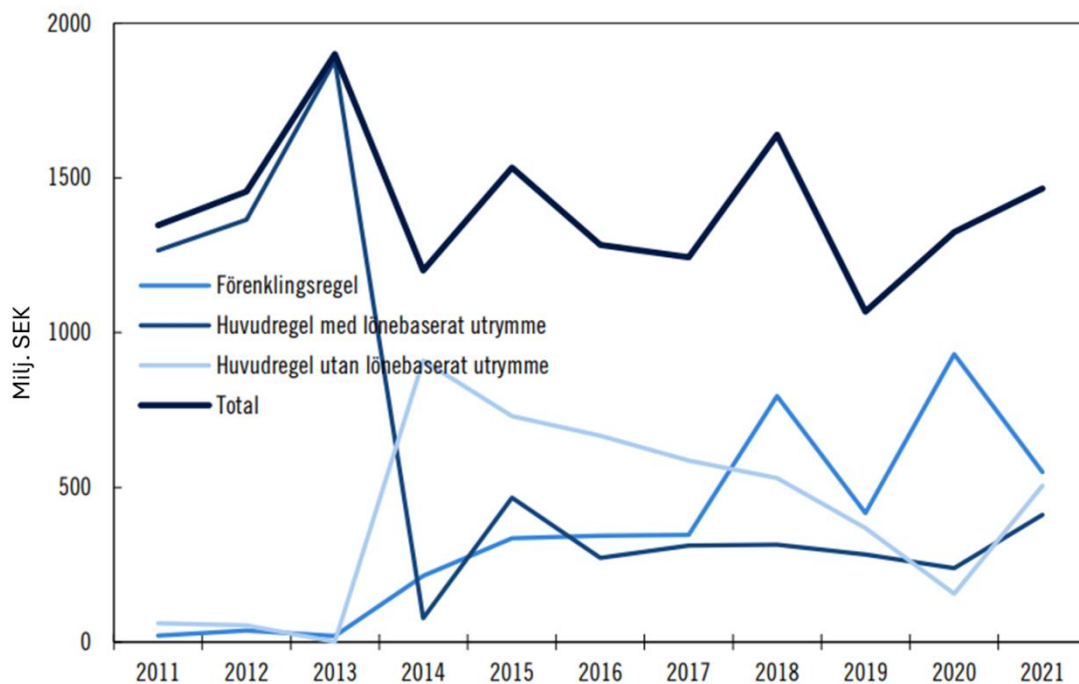
15.10.2025

Kuvio 6 havainnollistaa, miten osinkojen määrä on kehittynyt niiden osakkaiden kohdalla, joihin edellä mainittu omistusosuusvaatimus on kohdistunut, ja jotka ovat ilmoittaneet osinkotulojaan verottajalle vuosina 2011–2021. Kuvio osoittaa, että ilmoitettujen osinkojen kokonaismäärä oli noin 1,5 miljardia kruunua kyseisenä ajanjaksona, vaikka vuosikohtaiset määrät vaihtelivat huomattavasti.

Osakkaat, joilla osingonjakovara oli palkkaan perustuvan pääsäännön mukainen (huvudregel med lönebaserat utrymme), muodostivat lähes koko osinkosumman ennen sääntömuutosta, mutta osinkotulot vähenivät voimakkaasti sen jälkeen. Sääntömuutoksen jälkeen osingot kasvoivat osakkailla, joilla osingonjakovara perustui pääsääntöön ilman palkkaperustetta (huvudregel utan lönebaserat utrymme), mutta näidenkin osakkaiden osinkotulot ovat sittemmin laskeneet. Verottajan mukaan osakkailla oli sääntömuutoksen jälkeen aiemmilta vuosilta kertynyttä osingonjakovaraa, jonka hyödyntäminen selittää loppuvuosien lukuja.

Kaavamaisen säännön (förenklingsregel) käyttö on kasvanut koko ajanjakson ajan vuodesta 2013 lähtien, mikä ilmenee näille osakkaille maksettujen osinkojen määrän kasvusta. Tämä kasvu johtuu pitkälti siitä, että osakkaat, jotka jatkoivat pääsäännön käyttöä vielä muutaman vuoden sääntömuutoksen jälkeen, tekivät niin, kunnes heidän osingonjakovaransa oli käytetty loppuun. Tämän jälkeen he ovat suuressa määrin siirtäneet omistuksensa kokonaan omistettuun yhtiöön, jossa he soveltavat yksinkertaistettua sääntöä. Noin 20 prosenttia niistä osakkaista, joilla oli palkkaan perustuva osingonjakovara vuonna 2013, eivät olleet enää osakkaina vuonna 2021.

Kuvio 6. Osinkojen määrä jaoteltuna pääsäännön ja kaavamaisen säännön mukaan osakkailla, joihin omistusosuusvaatimus kohdistui (milj. SEK).

Lähde: Regeringen 2024; Skatteverket

Kuviossa 7 on täydennetty kuvion 6 tietoja oletetulla osinkokomponentilla, joka maksetaan osakkaiden omistajayhtiöihin (holdingyhtiöihin). Tämä oletettu osinko laskettu hyödyntämällä vapaan oman pääoman vuosittaisia muutoksia niissä holdingyhtiöissä, jotka ovat kokonaan osakkaan omistamia, eivät

SU/Mika Vidlund

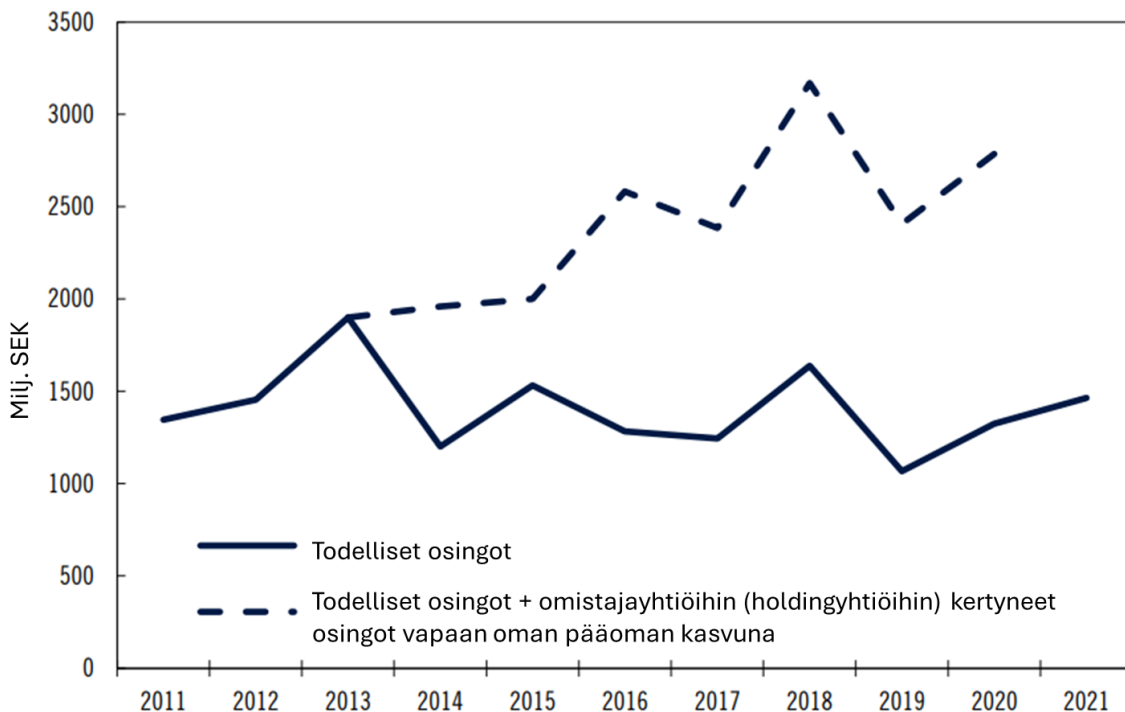
15.10.2025

harjoita liiketoimintaa (ei liikevaihtoa) ja joissa sovelletaan sääntömuutoksen jälkeen käyttöönottettua yksinkertaistettua sääntöä.

Verottajan asiantuntijoiden mukaan osa osakkaista on luopunut pienestä omistusosuudesta partneriyhtiössä ja siirtänyt omistuksen kokonaan omistettuun yhtiöön, jossa voidaan soveltaa kaavamaisista sääntöä. Tämän vuoksi aineisto on rajattu koskemaan vain sellaisia fåmansföretag-yrityksiä, jotka ovat kokonaan osakkaan omistamia, eivät harjoita liiketoimintaa ja toimivat tosiasiallisesti omistajayhtiöinä. Oletettu tai hypoteettinen osinko perustuu vapaan oman pääoman muutoksiin, mutta vain siltä osin kuin muutos on tapahtunut sääntöuudistuksen voimaantulon jälkeen. Näin voidaan erottaa yritysrakenteen muutoksesta johtuva pääoman siirto sellaisesta pääoman kertymisestä, joka todennäköisimmin muodostuu holdingyhtiöön ohjatusta osingosta.

Kuvio osoittaa, että vapaa oma pääoma kasvaa voimakkaasti näissä yhtiöissä vuoden 2014 jälkeen. Koska holdingyhtiöillä ei ole liikevaihtoa ja ne ainoastaan hallinnoivat pääomaa, vapaan oman pääoman kasvu voidaan tulkita joko sijoitetun pääoman tuotoksi tai elinkeinotoimintaan liittyvistä omistuksista kertyviksi osingoiksi, jotka maksetaan yhtiölle eikä suoraan osakkaalle. Tämä viittaa siihen, että osa osingoista, jotka aiemmin maksettiin henkilökohtaisesti osakkaalle, kanavoidaan nyt holdingyhtiön kautta ja säästetään yhtiömuodossa, eivätkä ne näy osakkaan henkilökohtaisessa tulossa.

Kuvio 7. Osingot osakkailla, joihin omistusosuusvaatimus vaikutti, sekä niihin lisätty oletettu osinko, joka näkyy vapaan oman pääoman kasvuna omistajayhtiöissä (milj. SEK).

Lähde: Skatteverket

Holdingyhtiöiden todellisen määrän arviointi on vaikeaa, koska monet niistä ovat pieniä, ilman työntekijöitä tai liikevaihtoa. Tämä tekee niiden tunnistamisesta haastavaa rekistereissä. Tilastot eivät aina kerro tarkkaa kuvaa siitä, kuinka paljon varoja pidetään holdingyhtiöissä tai miten niitä käytetään.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Holdingyhtiöt ovat tärkeitä työkaluja erityisesti varakkaiden yksityishenkilöiden ja pienyritysten omistajien verosuunnittelussa. Niiden käyttö lisääntyy jatkuvasti, mutta niiden vaikutusten arviointi vaatii tarkempaa tutkimusta ja parempaa tilastointia.

Verottajan asiantuntijat kommentoivat, että holdingyhtiö voi toimia välineenä, jolla voidaan tehokkaasti suunnitella verotusta ja hyödyntää pääomatulojen alempaa verokantaa. Monet osakkaat hyödyntävät holdingyhtiöitä, jotka toimivat käytännössä kassakirstuina. Niihin siirretään omistusosuuksia tai kerätään varoja esimerkiksi osingoista tai sijoituksista. Tämä käytäntö on yleinen ja näkyy monissa selvityksissä.

Holdingyhtiöitä voidaan käyttää kiertämään niin sanottua viiden vuoden karenssisääntöä, joka koskee harvainyhtiöiden osakkaiden verotusta. Kun osakas tai hänen lähipiirinsä työskentelee aktiivisesti yhtiössä, omistus katsotaan kvalifioiduksi (kvalificerade andelar), jolloin osingot ja voitot verotetaan ankaremmin. Kun aktiivinen työskentely päättyy, osakkeet menettävät kvalifioidun statuksensa viiden vuoden kuluttua (jatkossa neljän), minkä jälkeen varat voidaan nostaa ulos alemmalla, 25 %:n pääomatulo-verokannalla. Jos rahojen nostamisella ei ole kiire, osakas voi hyödyntää tätä ajanjaksoa ja säästää veroissa.

Ruotsissa ei ole varsinaista exit-veroa, vaikka asiaa on selvitetty ja ollut julkisessa keskustelussa useaan otteeseen. Tämä on mahdollistanut sen, että jotkut osakkaat muuttavat ulkomaille – esimerkiksi Portugaliin – ja realisoivat yrityksensä tai omaisuutensa siellä kevyemmin verotettuna. Nämä ryhmät eivät ole suuria, mutta holdingyhtiöt ja varojen kerääminen niihin ovat määrättyllä tavalla ongelmallisia.

Yrittäjien tulojen määrittelyä ohjaavat verosäännöt

Periodiseringsfond - toimintavaraus

Toimintavaruksella tai jaksotusvarauksella (periodiseringsfond¹¹) yritys voi tasata verotettavaa tulosta eri vuosien välillä. Toimintavaraus mahdollistaa yrityksille verotettavan tulon siirtämisen tuleville vuosille enintään kuuden vuoden ajaksi.

Yksityiset elinkeinonharjoittajat ja avoimen yhtiön yhtiömiehet voivat tehdä varauksen enintään 30 prosenttiin verovuoden elinkeinotoiminnan ylijäämästä. Osakeyhtiöt voivat siirtää vastaavasti enintään 25 prosenttia yhtiön ylijäämästä periodiseringsfondiin.

Varaus on voimassa enintään kuusi vuotta. Varaus on palautettava verotukseen viimeistään kuudentena vuonna varauksen tekemisestä tai elinkeinotoiminnan päättyessä. Koska jokainen varaus muodostaa oman erillisen eränsä, verovelvollisella voi olla samanaikaisesti korkeintaan kuusi voimassa olevaa varasta. Varausten purkaminen tehdään siten, että vanhimmat varaukset palautetaan ensin. Tulovuoden 2025 aikana tehty varaus on purettava viimeistään tulovuonna 2031.

Osakeyhtiöt (juridiset henkilöt) maksavat vuosittain varauksistaan korkoa, joka perustuu valtion viitekoroon (statlåneräntan). Mikäli viitekorko on alle 0,5 %, käytetään vähimmäiskorkona 0,5 prosenttia.

¹¹ Skatteverket. Periodiseringsfond <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/drivaforetag/aktiebolag/pe-riodiseringsfond.4.4887341d16e1e2b8ddf30e.html>

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Expansionsfond - laajennusvaraus

Expansionsfond on verotuksellinen varaus, jonka avulla yksityinen elinkeinonharjoittaja voi lykätä verotusta ja säilyttää enemmän pääomaa yrityksessä. Varaus tehdään ainoastaan veroilmoituksessa, eikä sitä merkitä kirjanpitoon. Sen avulla yksityisillä elinkeinonharjoittajilla on mahdollisuus kasvattaa liiketoimintaa samoin veroperustein kuin osakeyhtiöiden omistajilla, koska varaukseen siirretyistä voitoista maksetaan aluksi vain yhtiöveron suuruisen vero (20,6 %). Loput verot (tulovero ja sosiaaliturvamaksut tai erityinen palkkavero) maksetaan vasta, kun varaus puretaan.

Laajennusvarausta voidaan käyttää paitsi kasvun rahoittamiseen, myös tappioiden ja voittojen tasoittamiseen eri vuosien välillä. Siirtoja voi tehdä useana vuotena peräkkäin, eikä purkamiselle ole määräaikaa.

Edellytyksenä varauksen käytölle on, että yrityksen verotuksellisesti laskettu pääoma (kapitalunderlag) on positiivinen ja riittävä. Varausten kokonaismäärä (mukaan lukien aiempien vuosien varaukset) ei saa ylittää 125,94 % pääomasta tilikauden lopussa.

Enimmäismäärä ja pääomavaatimus

Laajennusvarauksen käyttö edellyttää riittävää omaa pääomaa (kapitalunderlag) tilikauden lopussa. Yrityksen pääoman on oltava positiivinen tiettyjen verotuksellisten oikaisujen jälkeen. Varausten kokonaismäärä (ml. aiemmat vuodet) ei saa ylittää 125,94 % pääomasta. Tämä raja sisältää myös varauksesta jo maksetun 20,6 %:n vero.

Esimerkki:

- Jos yrityksen pääoma on SEK 100 000, suurin sallittu varaus SEK 125 940. Tästä maksettava 20,6 % vero SEK 25 944.

Varauksen enimmäismäärä määräytyy seuraavasti:

- Enimmäismäärä (takbelopp) = varat – velat tilikauden lopussa
- Suurin sallittu varaus = enimmäismäärä $\times$ 1,2594 (tai enimmäismäärä / 0,794)

Vaikutus muihin veroeriin

Laajennusvaraus vaikuttaa muihin verosuunnittelueriin, kuten räntefördelningiin ja toimintavaraukseen (periodiseringsfond). Jos näihin tehdään siirtoja ensin, jää expansionsfondiin siirrettäväksi vain jäljelle jäävä osa. Vastaavasti expansionsfondin käyttö pienentää seuraavien vuosien räntefördelningin laskentapohjaa.

Siirretty summa vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta. Siirtohetkellä maksetaan 20,6 %:n vero. Kun varaus palautetaan, se lisätään verotettavaan tuloon ja aiemmin maksettu vero hyvitetään.

Esimerkki varauksen tekemisestä:

- Elinkeinotoiminnan tulos on SEK 300 000. Yritys siirtää varaukseen SEK 100 000.
- Verotettava tulo laskee 200 000:een.
- Vero varauksesta on 20 600

Esimerkki varauksen purkamisesta:

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

- Yrityksellä on kuluvana vuonna SEK 100 000 tappio. Aiemmin varaukseen on siirretty SEK 200 000 voittoina.
- Varausta puretaan 100 000, jolloin elinkeinotoiminnan tulo on nolla.
- Aiemmin maksettu vero SEK 20 600 hyvitetään.

Koska varauksen enimmäismäärä perustuu vuosittain laskettavaan pääomaan, tulee tämä tarkistaa joka vuosi. Jos aiempien vuosien varaukset ylittävät sallitun rajan ($125,94 \% \times$ pääoma), ylimenevä osa on palautettava verotettavaksi.

Räntefördelning - verotuksellinen koronjako

Ruotsin verojärjestelmässä räntefördelning (verotuksellinen koronjako) tarkoittaa sääntöä, jonka mukaan elinkeinonharjoittaja voi siirtää osan elinkeinotoiminnan tuloksesta pääomatuloiksi tai päinvastoin, yrityksen pääoman perusteella. Säännön tarkoituksena on tasoittaa verotuksellista kohtelua osakeyhtiöiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien välillä sekä ehkäistä verosuunnittelua, jossa yksityisiä velkoja siirretään yrityksen nimiin verotuksen keventämiseksi.

Elinkeinonharjoittaja voi siis vaikuttaa verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen määrään, jakamalla elinkeinotoiminnan tulon osaan, joka verotetaan tuloverolain elinkeinotoimintana, ja osaan, joka verotetaan pääomatulona. Tämä jako perustuu yrityksen laskennalliseen pääomaan (kapitalunderlag), eli varojen ja velkojen erotukseen tilikauden lopussa.

Positiivinen räntefördelning

Jos yrityksen pääoma on positiivinen, voi yrittäjä vapaaehtoisesti siirtää laskennallisen koron verran elinkeinotoiminnan tuloa pääomatuloksi. Vuonna 2025 tämä korko on $7,96 \%$ ($8,62 \%$ v. 2024), ja se lasketaan valtion lainakoron ja kuuden prosenttiyksikön summana. Vuodesta 2025 alkaen ei enää vaadita 50 000 kruunun vähimmäispääomaa, joten sääntöä voidaan soveltaa kaikkiin positiivisen pääoman omaaviin yrityksiin.

Esimerkki:

- Yrityksen pääoma SEK 1 000 000
- Elinkeinotoiminnan tulo SEK 300 000
- Pääomatuloksi voidaan siirtää $7,96 \% \times 1\,000\,000 = 79\,600$.
- Elinkeinotoiminnan tulo siirron jälkeen: $300\,000 - 79\,600 = 220\,400$, ja pääomatulot 79 600.

Positiivisen räntefördelningin edellytyksenä on, että yrityksen pääoma (kapitalunderlag) on positiivinen edellisen tilikauden lopussa. Positiivinen koronjako ei siis saa johtaa liiketoiminnan alijäämään. Käyttämättä jäänyt osuus siirtyy tuleville vuosille.

Negatiivinen räntefördelning

Jos yrityksen pääoma on yli 500 000 kruunua negatiivinen, on elinkeinonharjoittajan pakollisesti siirrettävä laskennallinen korko pääomatuloista elinkeinotuloksi. Vuonna 2025 tämä korko on $2,96 \%$, joka lasketaan valtion lainakoron ja yhden prosenttiyksikön summana. (Vuonna 2024 vastaava korko oli $3,62 \%$.)

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Esimerkki:

- Yrityksen pääoma on SEK -1 000 000
- Elinkeinotoiminnan tulo SEK 300 000
- Pääomatulot SEK 100 000
- Elinkeinotoiminnan tuloksi pitää pääomatuloista lisätä $2,96 \% \times -1\,000\,000 = -29\,600$.
- Elinkeinotoiminnan tulo lisäyksen jälkeen: 329 600, pääomatulot 70 400.

Verotuksellisten varausten yleisyys elinkeinonharjoittajilla

Kuviossa 8 esitetään verotuksellisten varausten käyttöä elinkeinonharjoittajilla ja henkilöyhtiöiden osakkailla vuosina 2013–2023. Noin puolet ylijäämää omaavista elinkeinonharjoittajista tekee varauksia periodisointirahastoon (musta viiva), ja yli 40 % tekee myös palautuksia tähän rahastoon (katkoviiva). Tämä viittaa siihen, että monet käyttävät varauksia tasaamaan tulostaan eri vuosina.

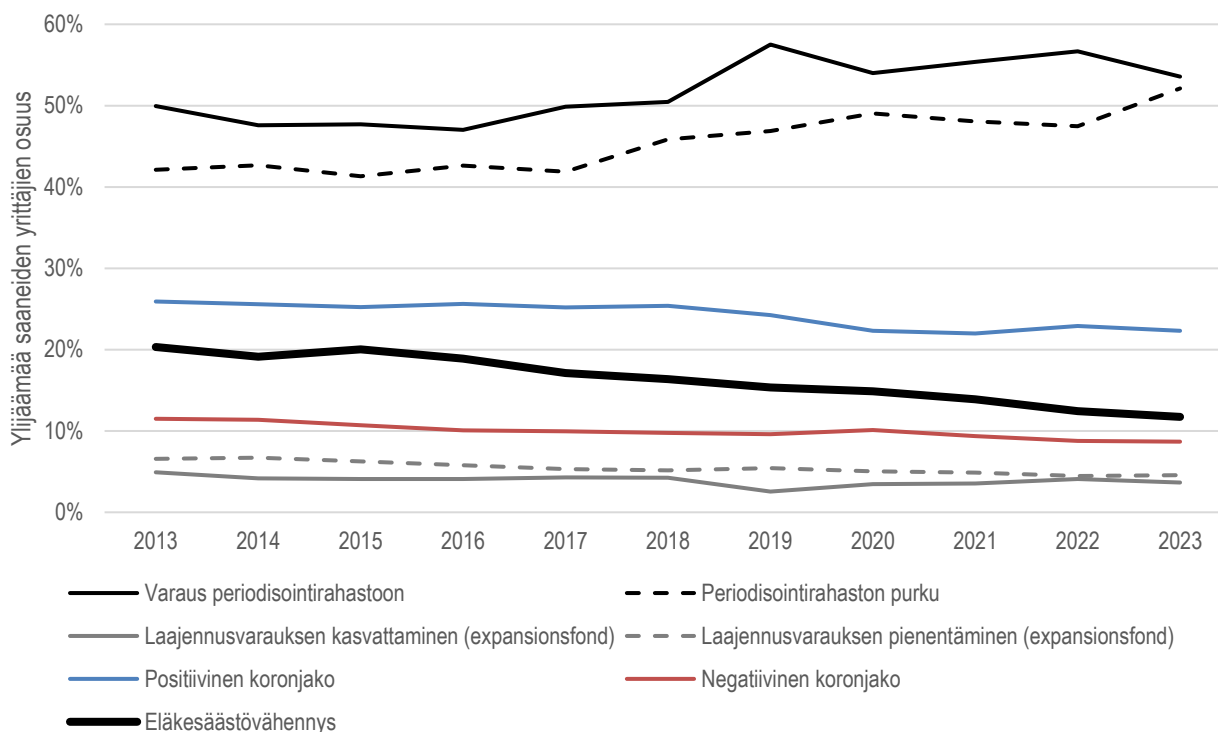
Räntefördelning on säilynyt melko muuttumattomana tarkastelujakson aikana, vaikka positiivisen räntefördelningin osalta on havaittavissa selvää laskua.

Alimpana näkyy ekspansionsfondiin liittyvät varaukset (harmaa viiva). Tätä ei kuitenkaan käytetä laajasti, ja niitä, jotka sitä hyödyntävät, tekevät yleensä sekä varauksia että palautuksia tasatakseen tulostaan ajan mittaan.

Vuonna 2023 vain noin 12 prosenttia elinkeinonharjoittajista teki eläkesäästövähennyksiä (paksuin musta viiva), kun vastaava osuus oli yli 20 prosenttia vuonna 2013. Tämä osuus on laskenut ajan myötä, mikä verottajan tulkinnan mukaan liittyy siihen, että eläkesäästöt vähentävät voittoa, josta lakisääteinen työeläke määräytyy. Näin ollen elinkeinonharjoittajille, joiden tulot ovat eläkepalkkakaton eli eläketulon määräytymisrajan alapuolella, voi olla edullisempaa nostaa tulojaan kuin tehdä lisäeläkevähennyksiä.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 8. Elinkeinonharjoittajien varaukset vuosina 2013–2023

Lähde: Skatteverket

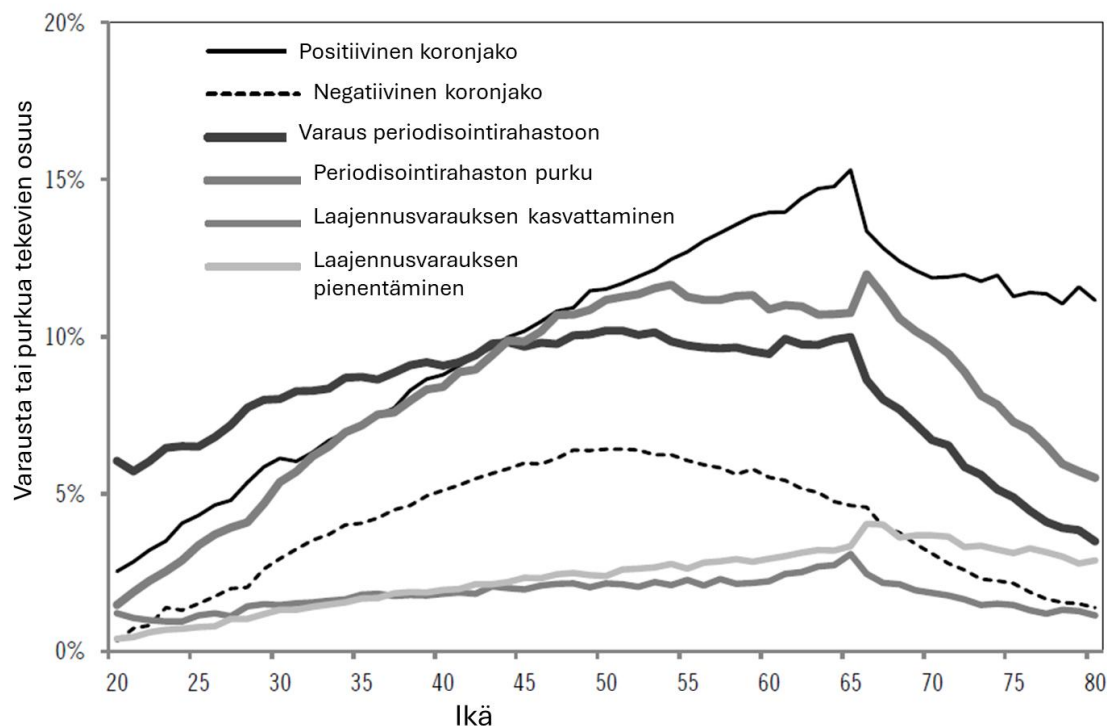
Kun tarkastellaan varausten yleisyyttä iän mukaan vuosina 2011–2017 on kiintoisaa havaita kuinka varaukset periodiseringsfondiin ja expansionsfondiin sekä räntefördelningiin kasvavat iän myötä ja saavut-tavat huipun juuri ennen vertailuvuosina voimassa ollutta 65 vuoden eläkeikää. Eläkeiän saavuttamisen jälkeen käyttö luonnollisesti vähenee (kuvio 9).

Verottajan asiantuntijoiden mukaan tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että vanhemmalla iällä yritystoi-minnasta on kertynyt enemmän tuloja. Mutta merkillepantavaa on, että juuri ennen 65 ikävuotta teh-dään enemmän varauksia, kun taas 65 ikävuoden jälkeen tehdään enemmän varauksien palautuksia. Il-miötä selittää verosääntöjen vaikutus. Eläkemaksut ja sosiaalivakuutusmaksut pienenevät kun 65 ikä-vuoden jälkeen. Verotuksellisesti on edullista lykätä tulojen nostamista tämän iän yli. Lisäksi voi hyötyä korkovaikutuksesta, jos lykkää tulojen nostamista.

Periodiseringsfond on yksityiselle elinkeinonharjoittajalle rahanarvoinen, koroton veroluotto, kun vero-tusta voi lykätä jopa kuuden vuoden ajaksi. Käytännössä yrittäjä voi sijoittaa nämä rahat, vaikka sijoitus-tilille ja maksaa verot vasta myöhemmin — eli voi tehdä tavallaan "veroarbitraasia". Osakeyhtiöille tulee tästä periodisoinnista laskennallinen korko (schablonintäkt) maksettavaksi, mutta elinkeinonharjoitta-jalle ei tällaista lisäkustannusta tule.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 9. Verotuksellisten varausten käyttö iän mukaan vuosina 2011–2017

Lähde: Skatteverket

Kuviossa 10 on kuvattu yksityisten elinkeinonharjoittajien tulonjakauma ja verotuksellisten varausten käyttöä suhteessa tulotasoon. Mediaanitulo on noin viisinkertaisen tuloperusmäärän eli 5 IBB:n tasolla eli suunnilleen samalla tasolla kuin väestössä keskimäärin. Pienituloisia on tässä tarkasteltavassa ryhmässä hieman enemmän ja suurituloisia vähemmän kuin muussa väestössä. Tähän vaikuttaa myös se, että yleensä pyritään siirtymään osakeyhtiömuotoon, jos liiketoiminta menestyy hyvin.

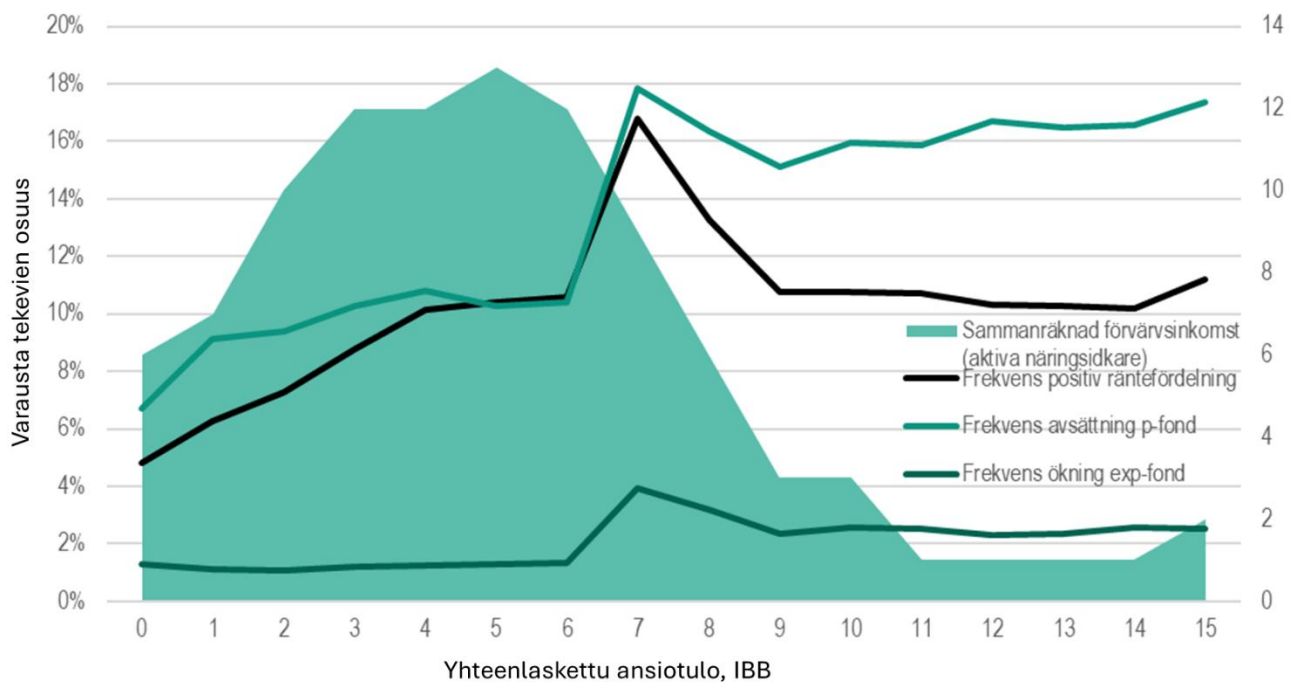
Trendiviivat kuvaavat sitä kohtaa, millä tulotasolla aletaan tehdä erilaisia varauksia. Eläkevakuutukset eivät ole tarkastelussa mukana. Kun tulot ovat 7,5–8 IBB:hen tasolla (eli noin 500 000 SEK vuosituloissa) erilaiset verosuunnittelutoimet yleistyvät selvästi. Räntefördelningin ja periodiseringsfondin hyödyntäminen on huipussaan ja jonkin verran kasvua myös expansionsfond-varauksissa.

Expansionsfondin käyttö (vihreä alin viiva) on harvinaisempaa. Sen käyttö vaatii, että yrityksessä on tietty määrä pääomaa. Palveluyrityksillä ei yleensä ole tällaista pääomaa, joten he eivät juuri voi tehdä kyseisiä varauksia. Sen sijaan ne, jotka käyttävät tätä mahdollisuutta, omistavat usein taustalla esimerkiksi metsä- tai maatilakiinteistön, ja juuri siksi he voivat hyödyntää tällaisia varauksia.

Yli 8 IBB:n jälkeen näiden varausten käyttö vähenee. Tämä johtuu usein siitä, että näillä tuloilla yritystoiminta muutetaan osakeyhtiöksi.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 10. Tulotasot aktiivisilla elinkeinonharjoittajilla 2011–2017.

Tuloperusmäärä = 1 IBB, inkomstbasbelopp = 61 500 SEK vuonna 2017.

Lähde: Skatteverket

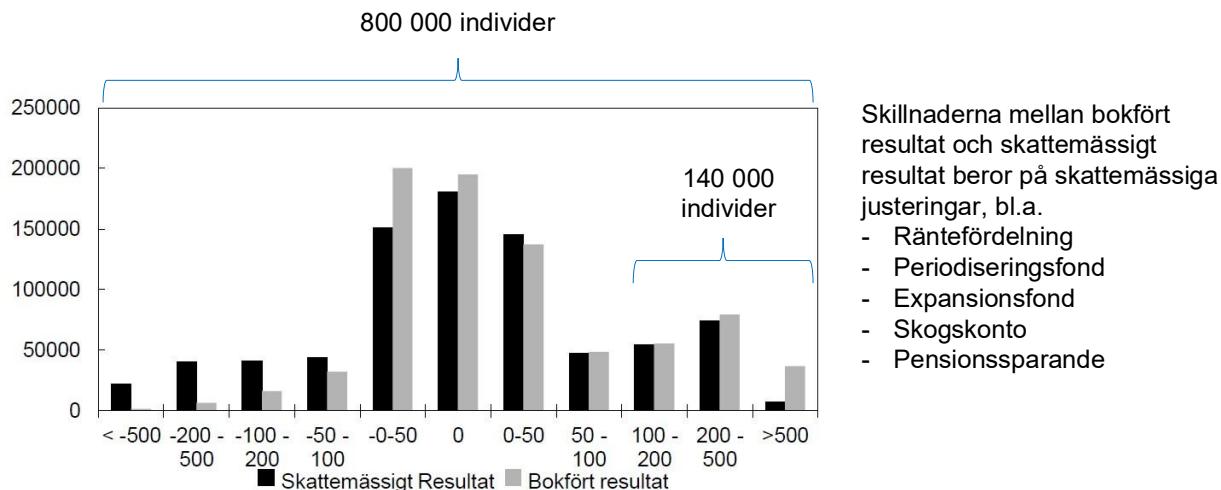
Varauksia tekevien osuus on suhteellisen matala elinkeinonharjoittajien määrään suhteutettuna. Tämä selittyy sillä, että melko pienellä määrällä elinkeinonharjoittajista on ylijäämää eli ylipäänsä mahdollista tehdä varauksia.

Kuviossa 11 on esitetty kirjanpidollisten ja verotuksellisten yli- ja alijäämien jakautumisen niiden keskuudessa, jotka tekivät veroilmoituksen yksityisestä elinkeinotoiminnasta vuonna 2017. Erotus kirjanpidollisen ja verotuksellisen tuloksen välillä muodostuu verotuksellisista oikaisuista. Kuvio osoittaa, että vain noin 17 prosenttia (140 000 henkilöä) sai yli 100 000 kruunun ylijäämän toiminnastaan, kun taas 10 prosenttia (80 000 henkilöä) sai yli 200 000 kruunun ylijäämän - eli heillä oli varaa ja syytä tehdä varauksia. Sekä yli- että alijäämät ovat pieniä useimmilla elinkeinonharjoittajilla: 60 prosentilla verotuksellinen yli- tai alijäämä sijoittuu $\pm 50\,000$ kruunun väliin. Erityisesti metsänomistajilla on usein alijäämää liiketoiminnassaan (esim. ei säännöllisiä hakkuita).

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 11. Kirjanpidollisten ja verotuksellisten yli- ja alijäämien jakautuminen yksityisestä elinkeinotoiminnasta vuonna 2017.

Lähde: Regeringen 2020; Skatteverket

Yrittäjien eläketurvan taso

Matala tulotaso, se että osa yrittäjistä nostaa vähän tai ei lainkaan palkkaa, sekä epäsäännöllinen tulonotto tekevät yrittäjistä erityisen haavoittuvan ryhmän, jolla on kohonnut riski saada matala eläke. Näillä tekijöillä on merkittävä vaikutus yrittäjien ansaitsemaan lakisääteiseen eläkkeeseen.

Lisäksi vain pieni osa yrittäjistä kuuluu lakisääteistä eläkettä täydentävän työmarkkinaeläkkeen piiriin. Palkansaajista vastaava osuus on 90 prosenttia. Osittain yrittäjät eivät ole tietoisia mahdollisuuksista säästää yrityksen nimissä otettuihin eläkevakuutuksiin. Vaikka osa yrittäjistä säästää tällaisiin vakuutuksiin, kertymät jäävät usein pieniksi – toisaalta osa tekee myös varsin suuria eläkesäästöjä. Erot säästämisessä ovat siis huomattavia. Yrittäjän tulisi säästää 4,5–6 prosenttia palkasta tai ylijäämästä ansiokaton alittavasta ja 30–31,5 prosenttia ansiokaton ylittävästä tulo-osuudesta, jotta se vastaisi sitä, mitä työehtosopimuksella työskentelevät palkansaajat saavat.

Yrittäjien etujärjestöt, ammattiliitot ja Eläkevirasto tarjoavat runsaasti tietoa yrittäjille suunnatuista vakuutuksista ja sosiaaliturvaan liittyvistä etuuksista. Esimerkiksi Pensionsmyndighetenin verkkosivustolla on erillinen osio yrittäjille, jossa käsitellään muun muassa eläkkeen karttumista, vakuutusturvaa ja yksityisiä lisäsäästämisen vaihtoehtoja. Järjestöt ja ammattiliitot julkaisevat oppaita ja järjestävät koulutuksia eläketurvasta ja vakuutuksista. Tästä huolimatta suuri osa yrittäjistä kokee tietotasonsa riittämättömäksi. Lisäksi näkyvästi esillä olevat konsultit ja tilitoimistot keskittyvät neuvonnassaan useimmiten yritystoiminnan verotukselliseen suunnitteluun ja taloudelliseen optimointiin, kun taas sosiaaliturva- ja eläkeasiat jäävät usein vähemmälle huomiolle, ellei yrittäjä itse aktiivisesti niihin paneudu.

Ruotsin pienyrittäjien etujärjestö käyttää kuvaavaa vertausta niin sanotusta strutsiefektistä, jolla se viittaa tilanteeseen, jossa pienyrittäjät välttelevät vaikeita tai monimutkaisiksi koettuja päätöksiä, kuten eläkesäästämistä ja reagoivat passiivisesti, ikään kuin "työntäisivät päänsä hiekkaan" kuin strutsi. Järjestö korostaa, että suuri osa pienyrittäjistä ei säästä riittävästi eläkettään varten, mikä kasvattaa

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

taloudellista riskiä eläkkeellä. Ilmiö heijastaa paitsi taloudellisia, myös tiedollisia ja psykologisia esteitä, jotka vaikuttavat eläketurvan suunnitteluun yrittäjyydessä (ks. Småföretagarnas Riksförbund 2022).

Haastatteluissa esille tulleet tiedot tausta-aineistoihin viittaisivat siihen, että osakeyhtiöissä työskentelevät nostavat korkeampia tuloja yritystoiminnasta kuin yksityiset elinkeinonharjoittajat. Elinkeinonharjoittajien matalaa tuloa selittää osaltaan yritystoiminnan toimialarakenne (esim. maa- ja metsätalousyrittäjät mukana).

Yleisesti ottaen yrittäjät ovat hyvin heterogeeninen ryhmä, jota on vaikea hahmottaa rekisteriaineiston ja kyselyiden perusteella. Työmarkkinoiden muutokset voivat tarkoittaa sitä, että yhä suurempi osa yrittäjistä on henkilöitä, jotka ovat "pakotettuja" ryhtymään yrittäjiksi – esimerkiksi keikkatyöläiset ja vastaavat, henkilöt aloilla, joilla työnantajat eivät halua kantaa työnantajavastuuta vaan mieluummin palkkaavat itsenäisiä ammatinharjoittajia, sekä maahanmuuttajat, joiden on vaikea päästä muuten työmarkkinoille. Nämä ryhmät päätyvät todennäköisesti yrittäjiksi heikoilla taloudellisilla ehdoilla, eikä heidän taustayhteisöissään välttämättä ole kokemusta tai perinteitä yrittäjyydestä. Tämä tarkoittaa kokonaisuudessaan heikkoja sekä taloudellisia että tiedollisia edellytyksiä oman tulevan eläkkeen suunnitteluun.

Eläkesäästäminen verottajalle ilmoitettujen verovähennysten perusteella

Viitteitä yrittäjien eläkesäästämisen yleisyydestä saadaan verottajan laskelmista, joissa tarkastellaan yksityisen eläkesäästämisen verovähennyksiä tehneitä elinkeinonharjoittajia. Kuvion 12 perusteella havaitaan, että noin 60 prosenttia kaikista eläkevähennyksistä kohdistuu korkean tulotason yrittäjiin (vuositulot yli 700 000 SEK), joilla on myös suurimmat kannustimet eläkesäästämiseen. Tämä tuloluokka vastaa suunnilleen lakisääteisen työeläkkeen ylärajaa eli eläkepalkkakattoa. Silti tästä joukosta vain noin 15 prosenttia todellisuudessa hyödyntää eläkesäästövähennystä. Toisin sanoen vain pieni osuus toimii näin, mutta heidän vähennyksensä muodostavat valtaosan kokonaismäärästä.

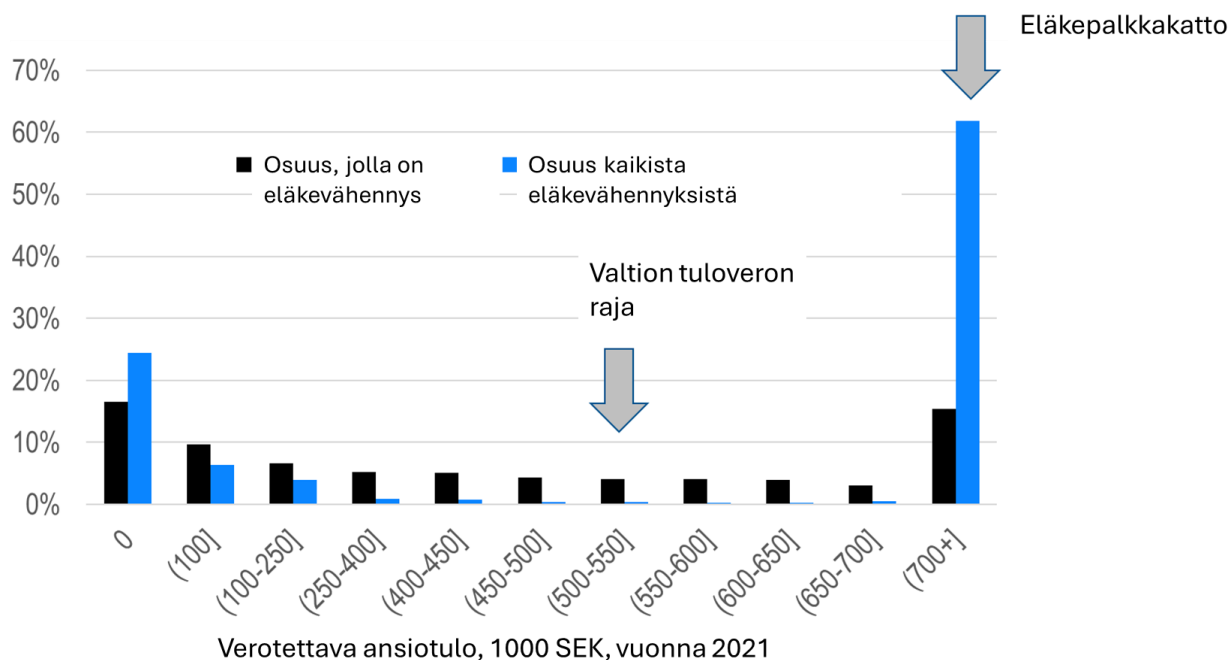
Verottajan asiantuntijoiden mukaan matalamman tulotason yrittäjillä eläkesäästöjen tekeminen ei yleensä ole taloudellisesti kannattavaa, mikäli yrityksen ylijäämä (voitto) on alle 650 000 SEK vuodessa ennen veroja. Yksityisestä eläkesäästöstä tehty verovähennys pienentää yrityksen ylijäämää sekä eläkesäästösumman että siihen lisättävän erityisen palkkaveron (24,26 %) verran. Tämä heikentää lakisääteisen eläkkeen kertymää, mikä toimii käytännössä säästämisen pidättäytymisen kannustimena.

Kuviossa näkyvä valtion tuloveroraja (statlig inkomstskatt) ei ole ratkaiseva tekijä eläkesäästämisaktiivisuuden kannalta.

Erillisen ryhmän muodostavat ns. nollaverotetut, joiden keskuudessa eläkevähennykset ovat muita yleisempiä. Heillä on jonkin verran tuloja, mutta he ovat hyödyntäneet kaikki mahdolliset varaukset ja vähennykset, jolloin elinkeinotulo jää verotuksessa nolleen.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 12. Elinkeinonharjoittajien (näringsidkare) lisäeläkesäästäminen vuonna 2021 eri tulotasoilla.

Pensionsmyndighetenin arvioita

Pensionsmyndighetenin (2024) yrittäjiä koskeva kyselytutkimus osoittaa, että vain neljä kymmenestä yrittäjästä nostaa markkinahintaista palkkaa tai ylijäämää. Kuitenkin lähes seitsemän kymmenestä yrittäjästä vastaa, että heillä on omia lakisääteistä työeläkettä täydentäviä eläkesäästöjä kompensoimaan puuttuvaa työmarkkinaeläkettä. Joka viides ilmoitti aikovansa jatkaa työssä eikä suunnittele jäävänsä eläkkeelle.

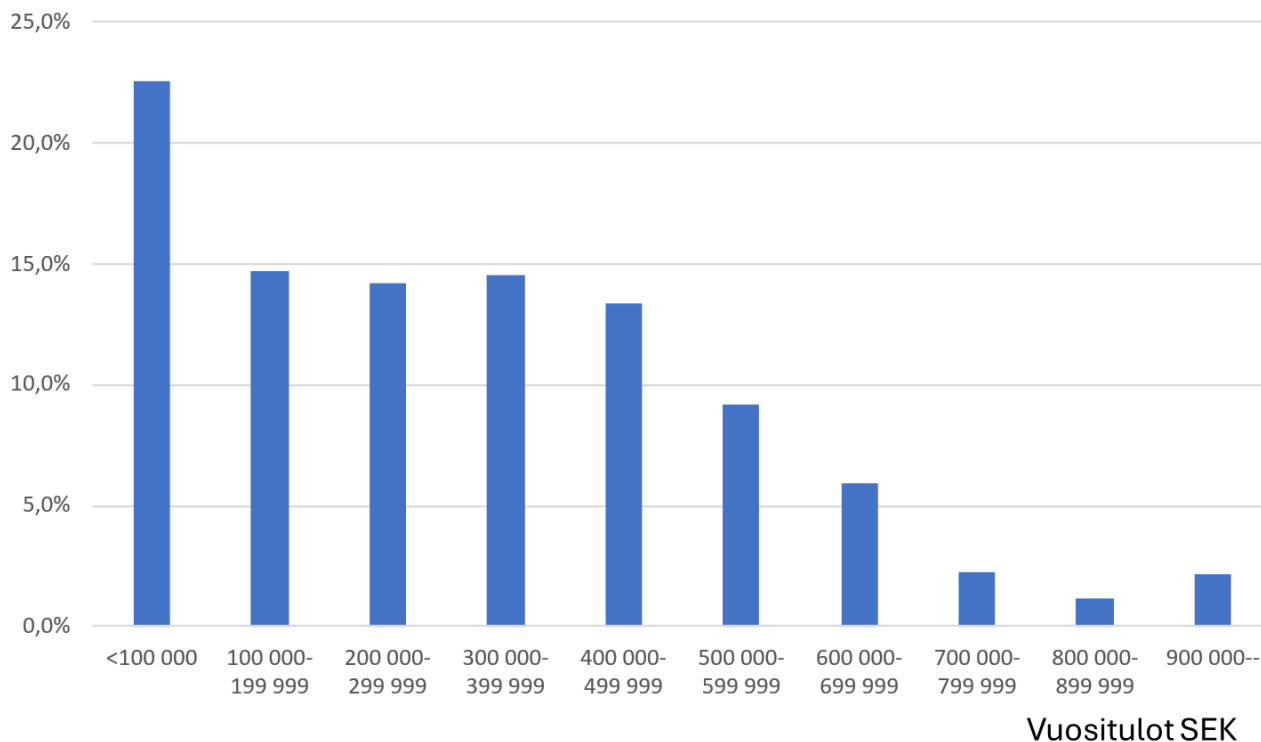
Pensionsmyndighetenin tilasto (kuvio 13) kuvaa elinkeinonharjoittajien työtulojen jakauman vuonna 2023. Valtaosa elinkeinonharjoittajista toimii pienillä tai keskisuurilla tuloilla, kun taas erittäin suuret tulot ovat harvinaisia. Yli 20 prosenttia yrittäjistä ansaitsee alle 100 000 kruunua vuodessa, mikä viittaa siihen, että osa toimii pienimuotoisesti tai osapäiväisesti. Tulot jakautuvat tasaisesti 100 000–500 000 kruunun välillä, mutta tämän jälkeen korkeampia tuloja saavien osuus pienenee selvästi. Tämä tukee aiemmin havaittua ilmiötä, jossa yrittäjät siirtyvät osakeyhtiömuotoon tulojen kasvaessa. Elinkeinonharjoittajien taloudellisesta tilanteesta on kuitenkin vaikea muodostaa täysin tarkkaa kokonaiskuvaa. Tilastoihin sisältyy myös henkilöitä, jotka eivät aktiivisesti toimi itsenäisinä ammatinharjoittajina, mutta jotka omistavat esimerkiksi maa- tai metsäomaisuutta. Tämä voi vaikuttaa tilastojen tulkintaan etenkin pienituloisimpien ryhmien osalta.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Kuvio 13. Elinkeinonharjoittajien vuositulot niillä, joilla on tuloja yritystoiminnasta vuonna 2023, SEK.

Osuus

Lähde: Pensionsmyndigheten

Sairausvakuutuksessa alkavan yrittäjän etuus voi perustua palkansaajan keskipalkkaan

Sairausvakuutuksessa yrittäjällä mahdollisuus vaikuttaa sairausvakuutusmaksun suuruuteen valitsemalla karenssiajan pituus. Lisäksi aloittavalle yrittäjälle on ensimmäisen kolmen vuoden ajan pyritty varmistamaan kohtuullinen sosiaaliturva ja helpottamaan yritystoiminnan aloittamista.

Yrittäjän sairausvakuutusmaksu sidottu karenssiajan pituuteen

Sairausvakuutuksessa yrittäjillä mahdollisuus valita karenssiajan pituus 1 ja 90 päivän välillä. Palkansaajilla ei ole vastaavaa valinnanmahdollisuutta. Valittu karenssiaika vaikuttaa sairausvakuutusmaksun suuruuteen: mitä pidempi karenssiaika, sitä pienempi maksu. Vuonna 2025 maksu vaihtelee 3,75 %:n ja 2,91 %:n välillä (Skatteverket 2025). Nykyään karenssiajan pidentäminen ei tuo yhtä suurta maksunalennusta kuin esimerkiksi kymmenen vuotta sitten, jolloin maksu vaihteli 6,98 %:sta 1,36 %:iin (Skatteverket 2015). Vakuutuskassan asiantuntijan mukaan lukuisat karenssivaihtoehdot ovat kyseenalaisia, koska niiden vaikutus maksuihin on vähäinen, mutta sairastumistilanteessa vaikutus yrittäjän toimeentuloon voi olla merkittävä. Hän huomauttaa, että itsensä työllistäville saatetaan luoda harhakäsitys siitä, että pidempi karenssiaika vähentäisi maksuja merkittävästi, vaikka näin ei todellisuudessa ole.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Sairausvakuutuksen perusteena olevan tulon määrittäminen aloittavalle yrittäjälle

Sairausvakuutuksessa sairauspäivärahan ja perhepäiväetuksien perusteena olevan tulon (SGI, sjukpenninggrundande inkomst) määrä on elinkeinonharjoittajilla sidoksissa maksujen perusteena olevaan nettotuloon eli aktiivisen elinkeinotoiminnan ylijäämään samoin kuin eläkevakuutuksessa. Myös osakeyhtiömuotoisten yritysten omistajien osalta etuus määräytyy yrityksestä nostetun palkan perusteella samoin kuin eläkevakuutuksessa. Jos yrittäjä ei nosta palkkaa tai yrityksellä ei ole voittoa, SGI voi olla 0 SEK, jolloin ei esimerkiksi sairauspäivärahaa makseta.

Aloittavalle yrittäjälle SGI voi perustua joko todellisiin tuloihin tai vastaavan alan keskipalkkaan ensimmäiset kolme vuotta yrityksen perustamisesta. Tätä kolmen vuoden jaksoa kutsutaan "uppbyggnadsskede"-vaiheeksi. Tässä vaiheessa elinkeinonharjoittajalle ja avoimen yhtiön yhtiömiehelle voidaan määrittää SGI, joka voi olla korkeampi kuin todelliset tulot, vaikka liiketoiminta on vasta käynnistymässä tai ei ole vielä vakiintunut. Kolmen vuoden jälkeen yrittäjän täytyy esittää todelliset tulonsa ja SGI voidaan määrittää sen mukaisesti.

Jos yrityksellä ei ole vielä vahvistettuja tuloja, Försäkringskassa voi käyttää SGI:n laskemiseen vastaavan alan palkansaajien keskipalkkaa. Tämä tarkoittaa, että yrittäjä voi saada vähintään samanlaisen SGI:n ja vastaavan määrän etuutta kuin työntekijä, jolla on samat työtehtävät.

Vaikka yritystoiminnan tulot perustuisivat alkuvaiheen arvioon, voi SGI pysyä aiemmin määritetyllä tasolla jopa kolmea vuotta pidempään määrättyjen suoja sääntöjen täytyessä. Mikäli yrittäjä on vanhempainvapaalla, sairaana tai työttömänä, SGI ei laske, vaikka tulot hetkellisesti loppuisivat. Jos yrittäjä jää peräkkäisille vanhempainvapaille, hänen SGI:nsä voi säilyä aiemmin vahvistetulla tasolla, jos uusi lapsi syntyy kolmen vuoden sisällä. Vakuutuskassan asiantuntijan mukaan on viitteitä siitä, että joustomalli on kannustanut ihmisiä hankkimaan lapsia uppbyggnadsskede-ajalla.

Vakuutuskassa arvioi tilanteen tapauskohtaisesti ja käyttää tulojen arvioinnissa keskiarvoa kolmelta viimeiseltä vuodelta. Noin kymmenen vuotta sitten korkeimman hallinto-oikeuden (HFD, högsta förvaltningsdomstolen) päätökset muuttivat yrittäjän tulojen laskentaa niin, että pelkkä yrityksen ylijäämä ei enää riitä perusteeksi, vaan Vakuutuskassan tulee tarkistaa tulot yksityiskohtaisemmin veroilmoituksesta ja verotuksellisista oikaisuista poistetaan tietyt erät (esim. verotettavien tulojen lykkääminen) alkuperäisen, todellisen ylijäämän selvittämiseksi. Tätä arviointia varten Vakuutuskassa pyytää Verovirastolta (Skatteverket) yrittäjän kolmen viimeisimmän vuoden verotuksessa ilmoitetut tiedot liitteineen.

Vakuutuskassa ei määritä etuutta vain menneiden vuosien tulojen perusteella, vaan käyttää niitä arvioidessaan nykyistä ja tulevaa tulotasoa. Jos tulot ovat olleet nousussa, Vakuutuskassa voivat ekstrapoloida mihin tulot mahdollisesti asettuvat. Esimerkiksi, jos yrittäjä on ansainnut peräkkäisinä vuosina ensin 150 000, sitten 200 000 ja sen jälkeen 250 000 ja voidaan arvioida, että hän voisi ansaita 300 000, niin hänelle voidaan vahvistaa SGI-tuloksi 300 000. Tämä voi johtaa korkeampaan SGI:hin, joka parantaa yrittäjän sosiaalietuuksia.

HFD:n päätös ohjaa tulojen arviointia myös siten, että Vakuutuskassa ei huomioi verotuksellisia tappioiden vähennyksiä (joilla voi laskea verotettavaa tuloa). Tämä varmistaa sen, että yrittäjän nykyinen tulotaso ei ole keinotekoisesti matalammalla tasolla SGI-laskelmassa. Vaikka verotuksessa olisi aiemmilta vuosilta tappiota, jotka vaikuttavat verotettavaan tuloon, voi SGI silti olla positiivinen, jos yrittäjä kyseisellä hetkellä työskentelee ja saa tuloja. Käytännössä nykyinen työpanos on ratkaiseva ja SGI:n tulee

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

kuvastaa samoin kuin palkansaajilla nykyistä ja tulevaa tulotasoa, ilman vanhoja vero-oikaisuja tai tappioita.

Tämä menettely antaa elinkeinonharjoittajalle ja avoimen yhtiön yhtiömiehelle reilumman mahdollisuuden saada etuuksia, vaikka heillä olisi aiemmin ollut vaikeita vuosia liiketoiminnassa. Mikäli kyseessä on osayhtiömuotoinen yrittäjä, on laskennan perusteena ainoastaan palkka.

Aloittavaa yrittäjää koskevat säännöt ovat olleet kirjattuna lakiin vuodesta 2010 alkaen ja niitä uudistettiin vuonna 2018 osana hallituksen tavoitetta lisätä yrittäjyyttä ja vähentää yrittäjyyteen liittyviä riskejä, jotta ihmiset uskaltaisivat panostaa yrityksen perustamiseen. Taustalla oli pyrkimys tehdä yrittäjyydestä turvallisempi ja houkuttelevampi vaihtoehto, erityisesti pienyrittäjille ja uusille yrityksille. Yrittäjille tarjottiin parempia mahdollisuuksia saada tukea sairaus- tai vanhempainvapaalla ilman pelkoa takaisinperinnästä. Oikeus etuuteen säilyy sen kolmen vuoden ajan, jonka jälkeen etuuden määrä tarkistetaan ja uudelleen lasketaan todellisten tulojen mukaan.

Vakuutuskassan mukaan aloittavaa yrittäjää koskevat säännöt voivat joskus aiheuttaa kritiikkiä, koska yrittäjä ei välttämättä ole maksanut järjestelmään yhtä paljon kuin mitä hän saa siitä takaisin, mutta tämä on ollut poliittinen valinta.

SU/Mika Vidlund

15.10.2025

Lähteet

Edmark, K. ja Gordon, R. (2013) The choice of organizational form by closely-held firms in Sweden: tax versus non-tax determinants. Industrial and Corporate Change, Volume 22, Number 1, pp. 219–243 doi:10.1093/icc/dts045. <https://www.ifn.se/media/yxmfd52/reprint2013-09.pdf>

Pensionsmyndigheten (2024) Spara till pension som företagare. <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/rapporter/spara-till-pension-som-foretagare>

Regeringen (2020) SOU, Statens offentliga utredningar från Finansdepartementet 2020:50. Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/09/sou-202050/>

Regeringen (2024) SOU, Staten offentliga utredningar 2024:36. Förenkla och förbättra! Betänkande av Kommittén om förenklad beskattning av ägare till fåmansföretag. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/06/sou-202436/>

SCB (2025) Företagsregistret. <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/foretagsregistret/>

Skatteverket (2015) Skatteregler för enskilda näringsidkare Beskattningsår 2015. <https://www.skatteverket.se/download/18.41f1c61d16193087d7fabb2/1521619942375/skatte regler-for-enskilda-naring-sidkare-skv295-utgava20.pdf>

Skatteverket (2025) Egenavgifter. <https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/enskildnarningsverksamhet/egenavgifter.4.361dc8c15312eff6fd1f678.html>

Småföretagarnas Riksförbund (2022) <https://smaforetagarna.se/press/strutseffekten-en-fara-for-smaforetagares-framtida-pensioner/>

Uusimäki T. (2022) Ruotsin yrittäjien eläkevakuuttaminen ja eläketurva. Eläketurvakeskuksen raportteja 10/2022. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/145681/Ruotsin-yrittajien-elakevakuuttaminen-ja-elaketurva-Erot-ja-yhtalaisyydet-Suomeen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>